ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

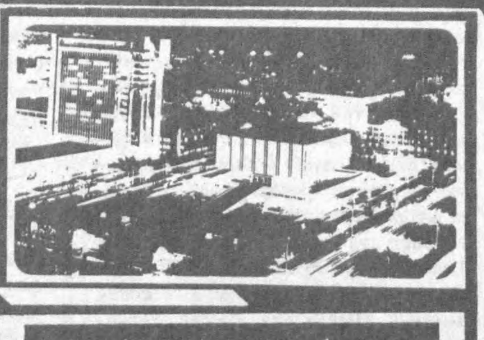

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 149 (8.884) ◆ 1996 йил ◆ 16 декабрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

БУХОРО ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

14 декабрь куни Бухорода халқ депутатлари вилоят кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда шунингдек, Бухоро вилоятидан сайланган Олий Мажлис депутатлари, туман ҳокимлари, вазирликлар, қўмиталар, ассоциациялар, концернлар, корпорациялар, муассаса ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сессияда катта нутқ сўзлади. Давлатимиз раҳбари вилоятда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг боришини батафсил таҳлил этиб берди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Мавлон Раҳмонов Бухоро вилояти ҳокими вазифасидан озод этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг тавсиясига кўра сессия республика молия вазири ўринбосари вазифасида ишлаб келган Самойдин Хусеновни Бухоро вилояти ҳокими этиб тасдиқлади.

Сессия ишида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Темур Алимов, бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

ШАРТНОМА МУНОСАБАТЛАРИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛСИН

Бозор иқтисодиёти шаклланаётган ҳозирги пайтда шартномаларни тўғри тузиш, улар ижросини қаттиқ назорат этиш жуда катта аҳамиятга эгадир. Турли хом ашё ва моддий-техника ресурслари ўз вақтида, тўла ҳажмда етказиб берилиши, корхона ва ташкилотлар ўртасида ҳисоб-китобларнинг пухта йўлга қўйилиши, бинобарин уларнинг бир маромда муваффақиятли ишлаши биринчи навбатда шартнома муносабатларини такомиллаштиришга боғлиқдир.

13 декабрь куни Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган семинар- кенгаш ана шу долзарб масалага бағишланди. Унга туман ҳокимлари, шаҳардаги йирик корхона ва ташкилотларнинг, тадбиркорлик тузилмаларининг раҳбарлари таклиф қилиндилар.

Семинар-кенгашни Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Атҳам Миржалилов олиб борди. Семинар-кенгашда маърузалар билан чиққан республика Олий хўжалик суди низоларни ҳал қилиш бўйича ҳайъат раиси Собиржон Таниқулов, Тошкент шаҳар прокуратурасининг бўлим бошлиғи Саидакбар Рўзиев шартнома муносабатларини тўғри йўлга қўйиш учун муайян чора-тадбирлар кўрилганига қарамасдан ҳали бу соҳада кўплаб жиддий камчиликлар мавжудлигига эътиборни қаратдилар. Ҳозир ҳам кўпгина корхона ва ташкилотлар шартномалар тузишга юзаки муносабатда бўляптилар. Бунинг оқибатида кейинчалик жиддий муаммолар пайдо бўляпти. Хусусан, ўзаро хом ашё ва маҳсулотлар етказиб беришда узилишларга йўл қўйилмоқда. Бу корхоналарнинг молиявий аҳволига катта салбий таъсир кўрсатаяпти. Ўзаро дебитор ва кредитор қарзларининг тобора ортиб бораётганлиги ҳам шартнома муносабатлари тўғри йўлга қўйилмаганлиги оқибатидир.

Шуниси ташвишланарлики, йил тугаётганлигига қарамасдан шаҳардаги кўпгина корхона ва ташкилотлар хом ашё, моддий-техника ресурслари, бутловчи буюмлар етказиб берилиши юзасидан шериклари билан ҳалигача шартномалар тузмаганлар. Бу эса йил бошиданоқ ишлаб чиқаришни бир маромда йўлга қўйишда турли камчиликларни юзага чиқариши мумкин.

Шаҳардаги қатор корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари шериклар, шу жумладан хорижий шериклар билан шартнома муносабатларини йўлга қўйиш юзасидан тўплаган тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходими Абдуҳамид Йўлдошев сўзга чиқди.

Соғлом авлод учун

ОНАЛИК ВА БОЛАЛИК МУҲОФАЗАСИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Марказий Осиё минтақасида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, оилани режалаштириш орқали аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш, гўдакларнинг соғлом туғилишини таъминлашга қаратилган ЦАРАК лойиҳасини ишлаб чиқди.

Лойиҳани амалга ошириш ташкилотнинг Европа минтақавий бюросига юклатилди ва Марказий Осиё давлатларида ишни мувофиқлаштирувчилар тайинланди. Уларнинг биринчи учрашуви ҳам Тошкентда ўтказилган эди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигида ЦАРАК лойиҳаси мувофиқлаштирувчиларининг иккинчи кенгаши иш бошлади. Уни ўтказишдан асосий мақсад, 1996 йилда лойиҳанинг бажарилиш жараёнини таҳлил этиб, 1997 йилги фаолият дастурини муҳокама қилишдир. Анжуман ишида жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маслаҳатчилари, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ҳамда республикамиздаги минтақавий мувофиқлаштирувчилар, акушерлик ва гинекология соҳалари мутахассислари иштирок этмоқда.

Ғофур ЭШМОНОВ.

Шаҳримиздаги Ипакчилик фабрикаси бир неча йилдан бери «Тола» ҳиссадорлик жамияти таркибида фаолият кўрсатяпти. Янги усул корхонага бир қатор афзалликлар берди. Ҳозир жамоа меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот сифатини яхшилаш учун барча имкониятларни ишга солмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг пешқадам ипак йигирувчиси Марғуба Мусабековани кўриб турибсиз. У 24 йилдан бери шу жамоада меҳнат қилиб келади.

Рустам Шарипов олган сурат.

«Экосан»

ХОРИЖИЙ САРМОЯДОРЛАР ИШТИРОКИДА

Дунё тажрибаси экологик муаммоларни ҳал этишда йирик сармоядорлар билан ўзаро манфаатдорлик асосида иш тутиш тўғри эканлигини кўрсатмоқда.

Шунга кўра Халқаро «ЭКОСАН» экология ва саломатлик жамғармасида жамғарма бошқарувининг тадбиркорлар, юртимиздаги хорижий ишбилармонлар билан учрашуви бўлиб ўтди. Унда жамғарма бошқаруви раиси, профессор Юсуф Шодиметов сўнгги пайтларда жамғарма сармоядорлар билан ўзаро алоқаларни тобора авж олдираётганини таъкидлади.

Бундан кўзланган асосий мақсад иккита бўлиб, биринчиси, «ЭКОСАН»нинг юртимиздаги экологик хавфли жойларга борадиган сайёр поездини керакли озиқ-овқат, дори-дармон, асбоб-ускуналар билан таъминлашга кўмак олишдир. Жамғарманинг иккинчи мақсади эса ижтимоий-экологик муаммоларни ҳал этишда хорижий сармояларни жалб этиш бўлиб, бу иш ўзаро манфаатдорликка асосланади.

Йиғилишда Ўзбекистон — Туркия ишбилармонлар уюшмасининг бош директори Жамол Хамараттурк, «Интермед» фирмасининг Ўзбекистондаги вакили Доктор Гласнек, «Тинчлик — Глобал» ассоциацияси директори Алишер Муртазоевлар «ЭКОСАН» жамғармаси ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ўз таклиф ва мулоҳазаларини баён этишди. Учрашувда шунингдек 1997 йил «ЭКОСАН» учун экология ва бизнес йили бўлиши, XXI аср эса дунё миқёсида экологик муаммоларни ҳал этиш даври бўлишига ишонч билдирилди.

Мурод РАҲИМОВ.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарни ривожлантиришни ва уларнинг сармоя билан боғлиқ фаолиятини рағбатлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони эълон қилинди.

• Тошкентда шартнома муносабатлари масалаларига бағишланган республика семинари бўлиб ўтди.

• Андижонда республика қишлоқ хўжалик мутахассислари пахтани плёнка остига экиш тажрибаси билан танишдилар.

• Чустда ташкил этилган «Чустфон» Ўзбекистон — Украина қўшма корхонаси келгуси йилдан бошлаб кенг экранли рангли телевизорлар йиғишга киришади. Бу ерда Украинанинг «Барион» заводи билан ҳамкорликда йилига 500 та рангли телевизор йиғиш мўлжалланмоқда.

• Қорақалпоғистоннинг Хўжайли шаҳрида 150 беморга мўлжалланган йирик шифохона фойдаланишга топширилди.

• Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитаси 1997 йилги Абдулла Қодирий номидаги Ўзбекистон давлат мукофотига асарларни тақдим этиш муддати 1996 йилнинг 14 декабридан 1997 йилнинг 15 февралигача белгиланганлигини маълум қилди.

• Янги «Тошкент — Нью-Йорк» ахборот-реклама нашрини чоп этишга тайёргарлик кўрилмоқда. У Тошкентда тайёрланиб, Нью-Йоркда босилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

• Тожикистон маъмурларининг мухолифатчилар билан жанговар ҳаракатларни тўхтатиш тўғрисида бир битимга келганларига қарамасдан Помир ён бағридаги Гарм ва Тавилдарё туманларида яна қуролли тўқнашувлар бошланиб кетди. БМТ ўт очишни тўхтатиш аҳдлашувига риоя этмаётган мухолифатчиларни қоралаб, ўзининг Тожикистондаги кузатувчиларининг бу ерда бўлиш муддатини 1997 йил 15 мартгача узайтирди. Айни пайтда 19 декабрда Москвада Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов билан мухолифатчилар етакчиси Саид Абдулла Нурий ўртасида учрашув ўтказилиши маълум қилинди.

• Кеча Алматига Туркия Президенти Сулаймон Демирэл келди. Унинг Президент Нурсултон Назарбоев билан учрашувида асосан Қозоғистоннинг Каспий денгизидаги Тенгиз нефть конидан қазиб олинадиган ёнилғини хорижга узатиш масаласи муҳокама этилиши мўлжалланяпти.

• Сўнгги беш йил мобайнида собиқ СССР ҳудудида 135 нафар журналист, шу жумладан 15 аёл ҳалок бўлганлиги маълум қилинди. Уларнинг 27 нафари Россия журналистларидир. Биргина Чеченистонда 24, шу жумладан 11 та хорижий журналист ҳалок бўлди.

ХОРИЖДА

• Эртага Нью-Йоркда БМТ Бош котибини сайлаш маросими бўлиб ўтади. БМТ Хавфсизлик Кенгаши ваколати шу йил 31 декабрда тугайдиган мисрлик Бутрос Ғолий ўрнига келгуси беш йилга ганалик, БМТ Бош котиби ёрдамчиси вазифасида ишлаб келган Кофи Аннаннинг ягона номзодини кўрсатганлиги сабабли унинг бу лавозимни эгаллаши аниқ бўлиб қолди.

• Украина Президенти Леонид Кучманинг Жанубий Кореяга уч кунлик расмий ташрифи бошланди.

• Белградда Сербия маъмурларининг маҳаллий идораларга сайлов натижаларини бекор қилганига қарши норозилик намойишлари ҳамон давом этяпти. Кеча мамлакат пойтахти кўчаларига аввалгиларидан икки баравар кўп — 200 минг нафар киши чиқди.

• Польша пойтахти Варшавада Ичкерия Чечен республикасининг ваколатхонаси расмий равишда очилди.

• АҚШдаги компьютерлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Майкрософт» компанияси раҳбари Билл Гейтс бойлиги 20 миллиард доллардан ортган жаҳондаги биринчи инсон бўлди.

○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлагановнинг фармойиши билан Ўткир Абдулхаиров бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғи — Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари лавозимидан озод этилди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармасининг бошлиғи — Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари этиб Равшан Пўлатов тайинланди.

***

Равшан Каримович **Пўлатов** — 1964 йилда туғилган, ўзбек, олий маълумотли, Тошкент политехника институтини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1986 йилда «Тошуйжойлойиҳа» институтида муҳандисликдан бошлаган. Бу ерда катта етакчи, бош муҳандис вазифаларида ишлаган.

1993—1995 йилларда республика Давлат мулк қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари лавозимида ишлаган.

1995 йилдан Республика кўчмас мулк биржаси бошқарувининг раиси.

Истеъмолчи ҳуқуқи ҳимояси

МУДДАТИ ЎТГАН МАҲСУЛОТЛАР

Республикамиз дарвозалари ҳақиқий тадбиркорлар, иш кўзини биладиган удабуронлар, қолаверса, ўзимизда етишиб чиққан ишбилармонлару савдогарларга баралла очиб қўйилди. Мақсад эса аниқ: халқ истеъмоли бозорини талаб ва таклифлар асосида тўлдириш, қолаверса, аста-секин уларни ўзимизда ишлаб чиқаришни ўзлаштиришдир.

Бироқ, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, тадбиркорлар, ишбилармонлар орасида фикру хаёли фақат мўмай даромад орттириш билан банд бўлганлар ҳам бор экан. Уларни харидорнинг соғлиғи, муҳофазаси, эртаси эмас, балки чўнтагидаги пули қизиқтиради. Айниқса, хориж бозорларидан «тушиб» қолиб, фойдаланиш муддати ўтиб кетган маҳсулотлар республикамиз бозорларига қуюндай кириб келмоқда. Буларнинг кўпчилиги озиқ-овқат маҳсулотлари экани кишини таажжубга солади.

Бундай ҳолатлар Тошкент «Отчопар» бозорида ҳам етарлича топилади. Ваҳоланки, кўпгина озиқ-овқатлар ана шундай: «Паркент», «Отчопар» каби йирик бозорлардан тижорат ҳамда айрим акционерлик жамияти дўконларига ҳам кириб бормоқда. Не бўлганда ҳам инсоф ва диёнат мезон бўлиши даркор.

Ўзбекистон Республикасининг «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуни бундай палапартишликларга чек қўяди.

Қонунга мувофиқ сотувчи (ижрочи) ўз ташкилотининг фирма номи, унинг жойлашган (юридик) манзили ва иш тартибини истеъмолчига маълум қилиши шарт, бундай маълумот лавҳада акс эттирилиши лозим.

Сотувчи ҳам ўз навбатида маҳсулот эгасидан маҳсулотни сотиш, яъни тарқатиш учун қабул қилиб олаётганда унинг сертификатига эга бўлиши лозим. Айни чоғда маҳсулотнинг қаерда ишлаб чиқарилгани, сифати ва истеъмол қилиниш даври қайд этилган бўлади.

Таассуфки, кўпчилик тижорат дўконлари эгалари бу шартларга эътибор бермайдилар ёки тушунмайдилар. Тушунмайдилар дейиш ҳақиқатдан бироз узоқ. Тушунишни истамайдилар. Ахир маҳсулот ортида талаб бор, таклиф бор.

Шайхонтоҳур тумани Навоий кўчасидаги савдо расталарида ҳам бундай нохушликларни кузатиш мумкин. Текширишларда аниқланишича, «М. С. А. Чинор» хусусий дўконида ҳар бири 250 граммлик 33 пачка «Vayla» (Туркия) маргарини ва «WHOLE PEAC» фирмасининг маҳсули — 21 дона тунука банкадаги «ALBYSTAN» кўк нўхатининг сертификатлари йўқлиги аниқланган. Устига-устак, ана шу маҳсулотлардан бирининг истеъмол муддати 1996 йил августда, иккинчисиники эса шу йилнинг сентябрь ойида тугаган. Уларнинг декабргача пештахтада туришини қандай тушунмоқ керак?

Бирор харидор мазкур маҳсулотлардан зарарланса ёки бирор касалликка чалинса, ким жавоб беради? Хориж тадбиркорлари ана шу ҳодисаларнинг олдини олиш зарурлигини билганлари учун ҳам ҳар бир маҳсулотга ишлаб чиқарилган ва муддати тугайдиган вақтини алоҳида қайд этадилар. Бундай қайдлар республикамизда ишлаб чиқарилаётган озиқ-овқат маҳсулотларида ҳам бор.

Бироқ юртимизда фаолият юритаётган айрим ишлаб чиқариш корхоналари бошқаларга намуна бўлиш ўрнига... аксинча иш тутиб, обрўларига путур етказишмоқда.

Банкага солинадиган айрим узум, олма-узум, олхўри шарбатлари муддатлари ўтиб кетган бўлса-да, ҳамон пештахталарда қўр тўкиб турибди. Айрим «Иссиқ нон» кичик корхоналарида эса баъзи ҳолларда пишиб чиқаётган нон ва нон маҳсулотлари тарозига қўйилганда белгиланган оғирликдан кам чиқяпти.

Алоҳида таъкидлашни истардик: харидор маҳсулот учун ажратадиган маблағини, яъни пулини енгил-енгил йўл билан топаётгани йўқ. Аксинча, бугун — бозор иқтисодиёти шароитида меҳнат, тинимсиз изланиш натижасида муваффақиятларга эришиб бормоқда. Қолаверса, ҳар бир сўм тагида келажак, юртнинг обрў ва мавқеи ётибди. Зеро, истеъмолчиларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ҳамиша ҳимоя қилинишидан ташқари уларга етарли шарт-шароитлар яратиш кундалик масалага айланиши керак!

Латиф ЗАМОН.

Обуна — 97

КЎЗДА ТУТИЛГАНИДЕК

Сергели туманида кўплаб матбуот нашрлари қаторида «Оқшом» газеталарига ҳам обуна давом этмоқда. Туман ҳокимининг ўринбосари Тоҳир Содиқов бу ҳақда бизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Ҳар йилги мавсумда энг аввало «Оқшом» газеталарига обуна бўлишга ҳаракат қиламиз. Чунки, туманимиз ҳаёти, янгиликлари фақатгина «Оқшом»да худди ойнадагидек, тўлиқ акс этади. Шунинг учун барчамиз бу газеталарни севиб ўқиймиз. Албатта, газетанинг ўзига хос ижобий ютуқларини эътироф этиш ва унга бўлган ўз ҳурматимизнинг изҳорини амалда намойиш қилишни истаймиз. Шу мақсадда туман ҳокимлигида обуна мавсумини уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан махсус йиғилиш ўтказилиб, бу борадаги долзарб вазифалар белгилаб олинган. Биз бутун туман миқёсида обуна ишларининг қандай бораётганлигини билиш мақсадида Сергели почта бўлими билан доимий алоқада бўляпмиз. Тўғри, ҳозир йил якуни арафасида корхона ва ташкилотларнинг молиявий ҳисоб-китоблари борасида бироз тиғизликлар юзага келганлиги сир эмас. Аммо тўлиқ асос ва ишонч билан айтаманки, туманимизда севимли газеталаримизга кўзда тутилган миқдорда тўлиқ обуна бўлишни амалга оширамиз.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ ёзиб олди.

Муштарийлар фикри

ҲАМКОРИМ — «ОҚШОМ»

«Тошкент оқшоми»ни ўқувчилик давридан бери ўқийман. Ундан аёлларнинг рўзғор юмушларига кўмаклашувчи кўпгина фойдали маслаҳатларни топаман, «Одобнома» ҳамда «Тошкент аёллари» саҳифаларини орзиқиб кутаман. Сабаби аёлларимизни қизиқтирган долзарб мавзулар айнан шу саҳифаларда мунтазам ёритилади. Хуллас, фарзанд тарбияси туфайли уйда ўтирсак-да, пойтахтнинг барча воқеаларидан «Оқшом» туфайли воқиф бўламан.

Мен қадрли «Тошкент оқшоми»га обуна бўлдим. Унга янги йилда улкан муваффақиятлар, ранг-баранглик ва мухлислар меҳрини тилайман. Ўйлайманки, келгуси йилда ҳам у энг яқин дўстим, ҳамкор ва сирдошим бўлиб қолаверади.

Дилдора РИЗАЕВА, уй бекаси.

Ҳаракатда баракa

НОВВОЙЛАР ХИЗМАТДА

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги Аҳмад Дониш бозорида «Ворисхон» фирмаси ҳомийлигида иссиқ оби нон тайёрлаш цехи ишга туширилди.

Ўз касбининг моҳир уста-пазандалари бўлмиш Исматилла Каримов етакчилигидаги каттақўрғонлик новвойлар кунига 1000-1200 дона хуштаъм нон узиб, бозорга туташ мавзеларнинг аҳолисига пайдар-пай етказиб турishибди.

Юнусободликлар тили ширин, ҳаракати чаққон новвойлардан Дилшод Раҳимов, Ҳамроқул Эргашев, Зуҳра Бобохонова, Зокир Каримов, Сайёра Нигматоваларнинг беминнат хизматларидан беҳад мамнун бўлишмоқда.

Таълат МУҲАМЕДОВ.

Ободонлаштириш ойлиги

ҲАШАР — ЭЛГА ЯРАШАР

Шаҳар туманларида ободонлаштириш ишлари авжида. Ҳамза туманидаги енгил металлар заводи, «Тошқишлоқмаш» бирлашмаси, Тошкент авиация ишлаб чиқариш давлат акционерлик жамияти ва бошқа қатор корхоналар, маҳаллалар ўз ҳудудларини озода сақлаш, кўчат экиш, дарахтларнинг шох-шаббаларини саранжомлаш каби юмушларини ниҳоясига етказдилар.

Ҳозирда «Ғалабанинг 40 йиллиги» даҳасидаги кўп қаватли уйлар атрофларида ҳамда «Чизельная» даҳасидаги ахлат уюмлари йўқотилмоқда.

Абдумалик ҚОДИРОВ.

Футбол

ОСИЁ ЧЕМПИОНИ ЎЗГАРАДИ

XI Осиё Кубоги ўйинлари ҳал қилувчи паллага кирмоқда.

КЕЧА

икки чорак финал беллашувлари бўлиб ўтди.

Дастлаб Дубайдаги ўйингоҳда Бирлашган Араб Амирликлари — Ироқ терма жамоалари баҳс юритишди. Биринчи бўлимда кўпроқ Ироқ футболчилари ҳужум қилишган бўлса-да бироқ ўйин жуда эҳтиёткорона тарзда кечди. Иккинчи бўлимнинг ўн учинчи дақиқасида БАА ярим ҳимоячиси Саат тўпни 11 метрлик белгидан кирита олмади. Шу тариқа асосий вақт 0:0 ҳисобида тугади. Қўшимча вақтда эса майдон эгалари жарима тўпидан унумли фойдаланган ҳолда ғалаба қозондилар ва ярим финалга йўлланма олдилар.

Япония — Қувайт учрашуви эса кутилмаган натижа билан якунланди. Майдонда қарши ҳужумларга зўр берган қувайтликлар ўйинчиси Ясим Ал Ҳувайдийнинг 17 ва 57-дақиқаларда киритган тўпларидан сўнг араб футболчилари 2:0 ҳисобида устун кела бошладилар. Бутун иккинчи бўлим япон футболчиларининг тўхтовсиз ҳужумлари остида ўтган бўлса-да ҳисоб ўзгармади. Шундай қилиб, Осиё чемпионлари бўлмиш японияликлар чорак финалда қоқилиб чемпионатни тарк этдилар.

БУГУН

Жанубий Корея — Эрон, Саудия Арабистони — Хитой жамоалари ўзаро беллашади.

Дилшод ИСМОИЛОВ.

ҚАДРЛИ МУХЛИСЛАР!

ХАБАР БЕРИБ ЎТГАНИМИЗДЕК, «ОҚШОМ» ГАЗЕТАЛАРИГА ОБУНА БЎЛИШ ИМКОНИЯТИНГИЗ ҲАЛИ ҲАМ БОР. ОБУНА МАВСУМИ 20 ДЕКАБРГАЧА УЗАЙТИРИЛДИ.

Вақтни ғанимат билиб ўзингиз севган «Оқшом»га келгуси йил учун обунани расмийлаштиришга шошилинг.

«Тошкент оқшоми»га обуна нархларини яна бир бор эслатамиз. Яъни,

УЙ МАНЗИЛИГА
- Бир ойга — 99 сўм
- Уч ойга — 297 сўм
- Олти ойга — 594 сўм
- Бир йилга — 1188 сўм

АБОНЕНТ ҚУТИСИГА
- Бир ойга — 79 сўм
- Уч ойга — 237 сўм
- Олти ойга — 474 сўм
- Бир йилга — 948 сўм.

Борди-ю обунани расмийлаштириш масаласида бирон бир муаммо туғилгудек бўлса 33-29-70, 33-29-33 (таҳририят) ёки 33-47-49 («Тошкент почтаси» корхонаси)га албатта қўнғироқ қилинг.

Хуллас, йил бўйи биз билан бирга бўласиз, деган умиддамиз, азиз оқшомхонлар!

«Тошкент оқшоми»га Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида чекланмаган миқдорида обуна давом этмоқда.

Индекс — 64690.

«ОҚШОМ»НИНГ УШБУ СОНИДА:

«Телефон гўшагини олиб керак бўлган жойнинг рақамларини тердим. Ҳеч қандай жавоб йўқ. Ниҳоят илк маротаба қайта рақамлар терилгач, дастак кўтарилди. Икки овоз гаплашишимиз билан ўзга кишилар ўртага тушиб қолди. Биз гаплашолмай қолдик. Лекин қулоқ солсам анча қизиқ гаплар. Нафасимни чиқармай одобдан бўлмаса ҳам жим туриб эшита бошладим...»

(«Тошкент тадбиркори» саҳифасида ёритилаётган мақолаларни ўқисангиз дилкаш суҳбатлару юқорида келтирилганидек ажаб савдоларгача гаплардан хабардор бўласиз.)

2-бет

Марказий Осиё давлатлари ва халқлари ўртасидаги ҳамкорликни тобора ривожлантириш мақсадида тузилган ассамблеянинг амалга ошираётган ишлари хусусида шу ассамблея вице-президенти, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёқубов билан суҳбат, шаҳримиз илм ва маданият масканларидаги янгиликлар, Ўзбекистон билан Япония давлатлари ўртасидаги ҳамкорликка бағишланган мақолалар, ғазал шайдоларига аталган шеърларни ўқийсиз.

3-бет

«...Улар йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш, ҳуқуқ-тартибот ва қонунбузарликларга, жиноятчиликка қарши кураш нақадар муҳимлигини яхши билишади».

(Анъанавий «Чорраҳа» саҳифасида пойтахт ДАН хизматчиларининг қизғин фаолиятидан воқиф бўласиз).

4-бет

○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР

Дилкаш суҳбатлар

АЙТАДИГАН ГАПЛАРИМ КЎП

дейди Ўзбекистон Республикаси тадбиркор аёллар уюшмасининг раиси Дилдора АЛИМБЕКОВА

— Дилдора Маҳмудовна, республика тадбиркор аёллари уюшмаси раҳбарининг босиб ўтган йўли кўпчилик учун ибратли ва қизиқарлидир. Шу ҳақдаги фикрларингиз.

— Ортда қолган умрим кўпчиликникидан унчалик фарқ қилмайди. Илгари инсон ҳаёти қандайдир бир хил андозага солиб қўйилгандек эди. Жараёнлар ўхшаш кечарди: боғча, мактаб, институт, мустақил фаолият. Мен ҳам шу босқичлардан ўтганман. Тошкент халқ хўжалиги институтини тугатгач, Москвада илмий-тадқиқот институтида илмий иш қилмоқчи бўлдим. Лекин турли сабаблар билан аспирантурани ташлаб кетганман. Сўнг республика енгил саноат вазирлигига қарашли бирлашмада ишладим. Тўғрисини айтсам, мактаб давридаёқ ташкилотчилик ишлари билан кўпроқ машғул бўлардим.

— Тадбиркорлик «кўчасига» қандай кириб қолгансиз?

— Тасодифан аралашиб қолдим, десам нотўғри бўлади. Аспирантурада ўқиётганимда иқтисодий томондан қийналганим учун машинка сотиб олиб, бўш пайтларда бировларнинг у-бу нарсаларини ёзиб бериб, оиламга қўшимча даромад топардим. Шу ишим тадбиркорликнинг дастлабки қадамлари десам янглишмайман.

Бундан беш-олти йил бурун фирма дўконлари очиш одат тусига кира бошлаган кезларда мен ҳам «Қизил тонг» бирлашмаси қошида шундай дўкон ташкил қилдим. Уни қуриш борми, безатиш борми ҳаммасини ўз ҳисобимдан амалга оширдим. Ишни хаёлимдагидек йўлга қўйишга интилдим. Кийимни қаторлаштириб осмасдан, моделлар бўйича намуна қилиб манекерларга кийдириб қўйдик. Харидор танлагач, ичкаридан унга ёққанини автомат ёрдамида олиб чиқиб берардик. Мижозни бир стакан қаҳва билан сийлаб, буюмини қўлига ўраб бериб жўнатардик. Бозор иқтисодиёти бошлангач, бу дўкон ўзини унча оқламай қолди. Натижада қўл қовуштириб ўтирмай тикувчилик кичик корхонаси очиш ҳаракатига тушиб қолдим. Умуман олганда ишбилармонлик, тадбиркорлик менинг ота-боболарим қонидан ўтган. Энг муҳими ҳар бир киши ўзининг ишбилармонлигини кўрсатиш, орзу-ниятларини амалга ошириш учун шарт-шароит юзага келганда ундан фойдалана билишдир.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов ва ҳукуматимиз кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш учун барча ҳуқуқий ҳамда иқтисодий асосларни, етарли имкониятларни яратиб берди ва бермоқда. Шубҳасиз, оддий бир иқтисодчи ўзбек аёлининг тадбиркор сифатида танилишимда, республика миқёсидаги жамоат ташкилоти раҳбари бўлиб етишишимда буларнинг ҳал қилувчи таъсири бор деб ўйлайман.

— Хусусий корхоналарингиз фаолияти қандай?

— Аввало ўзим ташкил этган модалар маркази ҳақида тўхталадиган бўлсам, унда шойи, хонатлас, беқасам, крепдешин каби ўз матоларимиздан зардўзлик ва миллий усулларни қўллаб, европача моделда ҳар хил кийимлар тикилади. Кафетерийимизда эса ишсиз юрган онахон ва опахонларимиз томонидан тайёрланган чучвара ва лағмон чиройли қилиб қадоқланиб, сотилмоқда. Сартарошхонамиз барча аёллар учун хизматда. 20 та тикув машинаси бўлган кичик корхонамизда эса пахталик фуфайка тикиб, Россия Федерациясидаги ташкилотлар орқали ўзимизга керакли маҳсулотларга алмаштираяпмиз.

— Айтингчи, сизни кўпроқ қандай муаммолар ўйлантирмоқда?

— Бу тадбиркор учун кундалиги савол. Унга эса иқтисодчи сифатида жавоб бераман. Ҳозирги муаммоларга ҳам, уларни келтириб чиқарган сабабларга ҳам фикр билдирсам. 90-йилларда кооперативчилик бошланган эди. Бу ҳаракат ижобий вазифасини ўтаган. Гарчи ибтидоийроқ бўлса-да, улар бозорга ўз маҳсулотларини чиқарган. Кейин уларни айблаш бошланди. Энди шаклланиб келаётган синфга керакли шароит яратилмади, йўлига ғовлар кўпайди. Натижада узоққа боришолмади.

Ўз тажрибамдан мисол келтирадиган бўлсам 1994 йилда тиккан буюмларимни Россия Федерациясига жўнатиб, эвазига макарон ишлаб чиқарадиган 6 та дастгоҳ олиб келдим. Уларни ишлатиш учун ун сўраб бормаган, ё хат ёзмаган жойим қолмади. Чунки у кезларда хусусий корхоналарга ун бермаслик ҳақида кўрсатма бор эди. Оқибатда дастгоҳлар бекор ётди. Ҳозир эса ун беришаяпти, лекин бозор хориждан келтирилган макаронлар билан тўлиб кетган. Одамларимиз эса кўпроқ четдан келган маҳсулотни харид қилишга одатланишган.

Мана сартарошхона, кафетерий очдик дедим. Лекин бу иш ўз-ўзидан бўлгани йўқ. Сартарошхонани очиш учун маиший хизмат кўрсатиш уюшмасидан, кафетерийга эса илгариги туман озиқ-овқат савдо идорасидан рухсат олиш керак бўлади. Эҳ-ҳе, бундаги сарсону оворагарчиликни айтмай қўя қолай.

Яна бир муаммо — хусусийлаштириш ҳақида. Ҳозир иш юритиб турган жойимизга ижара ҳақи тўлаймиз. Шу жойни сотиб олайлик десам, мутасаддилар кимошди савдоси орқали сотилади дейишаяпти. Қизиғи шундаки, қоқ марказда жойлашган, бизникидан ҳам яхшироқ бўлган, жами саҳни 2000 квадрат метр дўкон 1 миллион сўмга, 400 квадрат метрли бизнинг жойимиз 5 миллион сўмга баҳоланмоқда.

— Уюшманинг халқаро ва ҳамкорлик алоқалари қандай бўлаяпти?

— Дадил оёққа туриб олишимизда халқаро ташкилотларнинг ёрдами беқиёсдир. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан ҳамкорликда «Бизнес-инкубатор», германиялик ишбилармонлар билан эса ўқув маркази ташкил этдик. Шунингдек, Германиянинг Карл Дуйзберг жамияти билан ҳамкорлигимиз юқори самара бермоқда. «Қизил тонг», «Юлдуз», «Шарқ гули» ҳиссадорлик жамиятлари бўғинларидаги ёш раҳбарлар шу давлатга бориб ўқиб келишди. Ҳар бир корхонада уч кишидан иборат вакиллар эса малака оширишга бориб келдилар. «Тексима», «Эпог» фирмаларининг ёрдами туфайли 65 та тикув машинаси олишга муваффақ бўлдик. Конрад Аденауэр жамғармаси орқали бир гуруҳ аёлларимиз Германияга бориб ўқиб келишди.

Бундан ташқари АҚШ, Италия, Англия, Бахрайн, Япония давлатлари билан ҳамкорлик алоқаларимиз мустаҳкамдир. Айниқса Италия тадбиркор аёллари билан. Бозор кўникмаларини ривожлантириш маркази лойиҳаси асосида 80 нафар аёлимиз чет мамлакатда ўқиб келгани, самарали ишлар олиб бораётганимиз учун уюшмамиз Италиянинг Марис Белисариа ташкилоти таъсис этган «Олтин олма» халқаро совринига сазовор бўлди. Айни вақтда яна 8 та халқаро лойиҳа устида ишлаяпмиз.

— Уюшманинг маблағ жамғармаси қандай шаклланади?

— Асосан аъзоларимизнинг бадал пулларидан ва уюшма қошидаги корхоналарнинг ажратмаларидан. Бундай корхоналар сони 14 та. Уюшманинг жами 3000 аъзоси бўлиб, аъзолик бадали ҳуқуқий шахслар учун 2500 сўм, якка жисмоний шахслар учун 500 сўм. Бизнинг ташкилотимиз қуйидан бошланган ташаббус туфайли юзага келганлиги учун давлат томонидан бирон-бир моддий ёрдам олгани йўқ. Шунингдек, бошқа уюшмаларга ўхшаб у ёки бу имтиёз ва енгилликларга эга эмасмиз.

Шу боисдан ҳам бир орзуимни рўёбга чиқишини жуда-жуда истардим, яъни тадбиркор аёлларни қўллаб-қувватловчи жамғарма ташкил этилса. «Бизнес-фонд» ва бошқалар бор, лекин улар катта-катта лойиҳалар асосида ишлайдиганлар учун. Бизнинг аёллар эса кичик бизнес билан шуғулланишади. Уларга оз миқдордаги — 50-100 минг сўмлик кредитлар бериб турадиган жамғарма керак.

Агар шундай бўлса, кўплаб аёллар кичик бизнесни анчагина ривожлантириб юборишган бўлар эди.

Эргаш ИБРОҲИМОВ, Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

Фармон ва ижро

ҚЎШМА КОРХОНАНИНГ ИШЛАРИ

Шаҳримиздаги «Россия» меҳмонхонаси яқинида, «Катта Миробод» кўчасида жойлашган бу корхонанинг ташкил топганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Дастлаб у ностандарт асбоб-ускуналар, прессформалар ва турли штамплар ишлаб чиқарадиган кооператив шаклида фаолият кўрсата бошлаган эди. Кейинчалик корхона ўз таркибини кенгайтириш мақсадида Америка, Швейцария, Россия, Украина каби йирик мамлакатлар тадбиркорлари билан алоқани кучайтирди. Улар билан биргаликда бир нечта қўшма корхоналар тузишга муваффақ бўлди.

1993 йилдан бошлаб «Шарқ» кооперативи маҳсулотларига бўлган талаб ошиб кетди. Шундан кейин у Ўзбекистон — Швейцария «Вольфсон Шарқ интерпрайзис» қўшма корхонасига айланди. Ҳозир ушбу корхона ўзининг бир нечта хусусий заводига, халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган цехларига эга. Бу ерда оддий шиша маҳсулотидан тортиб, шаҳримиз қурилишлари учун зарур бўлган турли ҳажмдаги ғиштларгача тайёрланмоқда. Корхона жаҳон андозаларидан қолишмайдиган хилма-хил механизм ва асбоб-ускуналар, ғишт, мих, полиэтилен ишлаб чиқарадиган presslar, қадоқлаш автоматлари ҳамда 50 турдан ортиқ машинасозлик маҳсулотларини ишлаб чиқаради.

Яқинда биз ушбу корхонанинг «Хасково» жамоа хўжалигида жойлашган машинасозлик заводида бўлиб, бу ердаги ишлаб чиқариш жараёнлари билан яқиндан танишдик.

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарга бериладиган қўшимча рағбатлантириш омиллари ва имтиёзлари тўғрисида»ги Фармонини жамоамиз аҳли зўр мамнуният билан кутиб олди, — дейди бизга корхона раҳбари Виктор Шувалов. — Чунки бу ҳужжат бизнинг корхонамиз фаолияти учун ҳам жуда тааллуқлидир. Унда хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналар учун ҳозир амалда бўлган солиқ имтиёзларига яна қўшимча раҳбатлантириш ва имтиёзлар берилганлиги айни муддаодир. Агар бир сўз билан айтадиган бўлсам юқоридаги Фармон биз каби қўшма корхоналарнинг дадил оёққа туриб олиши ва келажакда йирик ишлаб чиқаришлардан бирига айланишига катта ёрдам беради.

Энди заводимиз фаолиятига келсак жамоамиз энг юқори малакали мутахассислардан таркиб топган. Улар жуда ҳам мураккаб бўлган механизмларни лойиҳа асосида аниқлик билан ишлаб чиқариш қудратига эгадирлар. Яқиндан бошлаб корхонамиз ишлаб чиқараётган маҳсулотлар тури яна бир нечтага бойиди. Биз Тошкент шаҳар метрополитени учун зарур бўлган ностандарт қурилма ва механизмларни тайёрлашга киришдик. Бу ишга тажрибали, ишнинг кўзини биладиган Геннадий Безрученко бошчилик қилмоқда.

Ушбу бригадада тўрт мутахассис ишлайди. Уларнинг ҳар бири ўзига хос ишларни бажаришади. Бригада аъзолари тайёрлайдиган ускуналар шу қадар аниқликни талаб этадики, агар улар белгиланган стандартга жавоб бермаса брак маҳсулотлар орасидан ўрин олади. Шунинг учун жамоа иш жараёнининг ўзида ишлаб чиқарган маҳсулотини бир йўла синовдан ҳам ўтказиб кўради. Бу даврда маҳсулотда бирор камчилик сезилса дарҳол уни йўқотишга киришилади. Ёки умуман ўша маҳсулот қайта ишлашга жўнатилади.

Иш жараёнининг мураккаблиги сабаб корхона ишчиларининг ойлик маошлари бошқаларникига нисбатан анча кўп. Завод нурчилар бригадаси зиммасига ҳам катта масъулият юкланган. Уларнинг меҳнат фаолиятини кузатиш давомида шундай қарорга келдик. Бригада бошлиғи Геннадий Козин ҳар қандай автоматни аниқ ва нуқсонсиз ишлаши нурчилар меҳнатига боғлиқ эканлигини бизга тушунтирб берди.

Корхона юқоридагилардан ташқари кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни ҳам яхши йўлга қўйган. Масалан бу ерда турли шишалар, пластмассадан канистрлар, ранг-баранг ҳажмдаги банкалар тайёрланадики, уларни харидорлар севиб харид қилишади.

Шу кунларда Ўзбекистон — Швейцария «Вольфсон Шарқ интерпрайзис» қўшма корхонаси АҚШнинг «РПМ интернешнл» фирмаси билан биргаликда тозаловчи ва ювувчи маҳсулотлар яъни ванна, раковина, кафеллар ва бошқа сантехника жиҳозларини тозалайдиган, автомобилларнинг корпус қисмини силлиқлайдиган, мебель ва гиламларни тозалайдиган янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга тайёргарлик кўрмоқда. Ҳар икки томон қандай маҳсулот етказиб бериши келишиб олинган. Шунга кўра «РПМ интернейшнл» корхонаси ювувчи концентрат билан таъминлайди. Ўзбекистон томони эса ювувчи маҳсулот учун махсус идишлар етказиб беради ҳамда тайёр маҳсулотни қадоқлайди. Бу янги маҳсулот фақат Ўзбекистондагина эмас, балки, хорижий мамлакатларга ҳам сотувга чиқарилиши кўзда тутилмоқда.

Ўзбекистон — Швейцария қўшма корхонаси буюртмачининг шахсий лойиҳаси бўйича ҳам ностандарт механизм ва жиҳозларни тайёрлаб бериши мумкин. Энг муҳими ушбу корхона Ўзбекистон Республикаси Президентининг биз юқорида қайд этган Фармони талабларидан келиб чиқиб, ўз ишини такомиллаштириш юзасидан янги тадбирларни белгиламоқда.

Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Сиртқи сабоғимизнинг бу галги дарси ҳам қимматли қоғозлар бозорида амал қиладиган иқтисодий ва ҳуқуқий атамалар жамланмасидан иборатдир. Буларни нафақат тадбиркор, балки ҳар бир фуқаро тушуниб, уқиб олса ҳаётда янглишмайди.

Иқтисодий билимлар сиртқи мактаби

САРМОЯДОРЛАР

• **САРМОЯДОРЛАР** — ўз маблағларини қимматли қоғозларни сотиб олишга сарфлайдиган ҳуқуқий ва жисмоний шахслар.

• **САРМОЯ ТАШКИЛОТЛАРИ** — корхоналар ва тадбиркорлик ҳақидаги амалдаги қонунчилик йўл қўйиладиган ҳар қандай ташкилий-ҳуқуқий шаклда ташкил этилган, қимматли қоғозлар билан операцияларни амалга оширадиган ҳуқуқий шахслар. Сармоя ташкилоти фаолияти кенг ва турли-туман бўлиб, у қимматли қоғозлар бозорида қуйидагича иштирок этиши мумкин:

— сармоя воситачиси (молиявий брокер ва дилер) шаклида;

— сармоя компанияси сифатида;

— сармоя фонди сифатида;

— компания бошқарувчиси сифатида;

— депозитарий сифатида;

— ҳисоб-китоб клиринг палатаси сифатида;

— қимматли қоғозлар эгалари реестрининг эгаси сифатида;

— қимматли қоғозларнинг номинал эгаси сифатида.

Бундан ташқари, Ўзбекистон қонунчилигида сармоя воситачилари, сармоя компаниялари ва компаниялар бошқарувчиларининг фуқаролар (жисмоний шахслар) учун биржадан ташқарида майда улгуржи ва чакана нархларда қимматли қоғозлар савдосини амалга оширишга қодир фонд магазинлари шаклида ўзларининг тузилма бўлинмаларини ташкил этиш ҳуқуқи назарда тутилган.

• **САРМОЯ БЎЙИЧА МАСЛАҲАТЧИ** — қимматли қоғозлар бозори ва иштирокчилар ҳолатини таҳлил этадиган ҳамда истиқболни аниқлайдиган, қимматли қоғозларни чиқариш, жойлаштириш ҳамда уларнинг муомалада бўлиши масалалари, шунингдек сармоя сиёсати масалалари бўйича хизмат кўрсатадиган ҳуқуқий шахс (фирма, корхона, жамият) ёки жисмоний шахс (фуқаро). Сармоя бўйича маслаҳатчи, шунингдек, молиявий восита ва қуролларни ишлаб чиқиб синовдан ўтказиш, молиявий мажбуриятлар ҳамда мутахассисларни қайта тайёрлаш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш билан ҳам шуғулланади.

• **КЛИРИНГ** — инглизча сўз бўлиб, тозалаш, равшанлантириш — деган маънони англатади. У товарлар, қимматбаҳо қоғозлар, хизматлар учун ўзаро мажбурият ва талабларни ҳисобга олган ҳолда нақд пулсиз ҳисоб-китоблар қилиш тизимидир. Банклараро клиринг ва халқаро валюта клиринглари бор. Клиринг ҳаркатлари олтин ва чет эл валютасисиз бажарилиши мумкин. Халқаро ҳисоб-китобларда икки ва ундан ортиқ давлатлар ўртасида бирбирининг муқобил тўловлари билан ҳисоблашиш заруриятидан келиб чиқиладиган валюта клирингларидан фойдаланилади.

• **СТАГФЛЯЦИЯ** — лотинча сўз бўлиб, ҳаракатни сўндираман ҳамда шишмоқ, пуфланган маъносини англатади. У иқтисодиётнинг турғунлик ҳамда инфляция билан характерланувчи ҳолатини билдиради. Стагфляция белгилари: иқтисодий ўсиш ғоят суст боради ёки юз бермайди. Ишсизлик кўпаяди, тирикчилик қиймати ўсади, инфляция кучаяди, ишлаб чиқариш қувватлари тўла ишлатилмайди, инвестиция жараёни сустлашади, ижтимоий барқарорлик ортади.

Стагфляциядан чиқиш учун инвестиция, техника, технология ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш системасини янгилаш, ишлаб чиқариш структурасини ўзгартириш, янги маҳсулотларни ўзлаштириш, оммавий равишда иш кучини қайтадан янги шароитга мослаб тайёрлаш юз бергандагина стагфляциядан чиқиб кетиш мумкин.

Тошкент тадбиркори

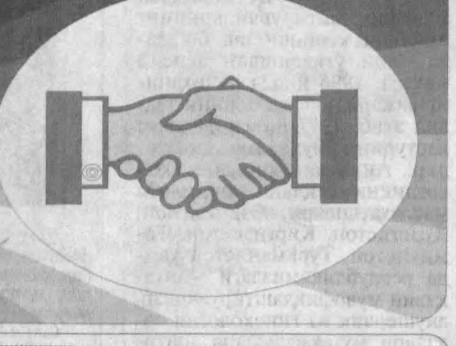

«Учқун» акционерлик жамиятида янгича ишлаш, талаб ва таклифларни ҳисобга олиш жараёни шаклланаётганидан бери шу ерда ишлаётган ишчи-мутахассисларнинг меҳнатга бўлган муносабатлари тубдан ўзгара бошлаяпти. Улар шунчаки эмас, тадбиркорлик билан меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТДА: шу корхонада чорак асрдан бери меҳнат қилаётган устоз-бичувчилар Зоя Варламова ва Шарифа Каримовалар иш устида.

Рустам Шарипов олган сурат.

Ажаб савдолар

БИР ЙИЛДА ОҚАРГАН СОЧ

«Узоқ-яқинларнинг таклифи билан ёнгинамиздаги бекатни таъмирлаб хусусий дўкон очишга қарор қилдим. Дастлаб маҳалламиз оқсоқолига шу ҳақда оғиз очсам, у киши мени бажонидил қўллаб-қувватладилар.

— Жуда яхши ўйлабсиз укам, бу бир савобли иш. Баҳонада бекат ҳам замонавийлашиб қолади. Ҳам эл дуосини оласиз, ҳам ўзингиз 3-4 тангалик бўлиб қоласиз. Башарти ёрдам керак бўлиб қолса, бу ёғига биз турибмиз.

Оқсоқолнинг сўзлари мени руҳлантириб юборди. Эртасидан бошлаб югур-югурни кучайтирдим. Қайси идора эшигига бош суқмай у ердагилар: «Таклифингиз маъқул, лекин уч-тўрт сўм харажати бор-да», дейишади. «Тоққа чиқмасанг, дўлана қайда» деганларидек, барча сарфу харажатларга чидаб бердим». «Дўконни тиклаб олсам ўрни тўлиб кетар», дейман ўзимга ўзим тасалли бериб. Хуллас, тўсиқлар орқада қолиб дўкон пойдевори қурилиши бошланди. Бу ёғидан кўнгил тўқ.

Маҳалламиз оқсоқоли оқ фотиҳа бера туриб: «Мулла Абдулла, мана довон ошдингиз. Энди укам, бизнинг хизматларни ҳам унутмассиз. Қолаверса, машойихлар «Хамир учидан патир» дебдилар. Агар малоллик келмаса иш орасида бизга ҳам икки мингтагина пишиқ ғишт тушириб берсангиз. Каталакдек ҳаммом қурмоқчи эдик. Бирор юмуш бўлса, бу ёғига биз турибмиз», деб қолдилар.

Катта одам олдингизда бош эгиб турса қизиқ туюлар экан. Ўзим қурилиш учун ўзгалардан қарз кўтариб турсамда, оқсоқолнинг илтимосини бажо келтирдим.

Ҳали пойдевор битиб-битмай келди-кетди бошланиб кетса, денг. У идорадан келиб қурилишни кўради, ҳали бу ташкилотдан келишади. Ора-чора архитекторлар келиб лойиҳанинг бир неча жойини ўзгартириб кетишади. Ўт ўчирувчилар эса ёнғин хавфининг «олдини» олиш мақсадида ўз кўрсатмаларини беришади. Ҳокимликдан келган вакил ўз билганидан қолмайди. Бу қимматбаҳо, фойдали фикрлар, албатта, ўзига хос чойчақа талаб қилади. Сабаби мушук текинга офтобга чиқмайди-да. Агар шундай қилмасангиз қурилишда учраб турган муаммолар ҳал этилгунча бунёдкорлик ишлари маълум муддатга тўхтаб қолиши турган гап.

Шундай кунларнинг бирида солиқ инспекциясидан уч-тўртта «укахонларимиз» келиб қолишди.

— Нега ҳалигача ер солиғи тўламайсиз?

— Ҳа, энди бироз оёққа туриб олайлик, биродарлар, кейин тўлармиз ер солиғини.

— Бунақаси кетмайди. Ой сайин тўлашга мажбурсиз.

Отанг яхши, онанг яхши қилиб «укахонлар»ни аранг кузатдим.

Хуллас, бир йилда зўр-базўр қурилишни битказиб олдим. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, ўтган ўн икки ойда соч ҳам оппоқ оқарди.

— Нима қилардингиз ўзингизни ташвишга қўйиб, дадаси. Бинойидек заводда ишлаб турувдингиз. Қора қозонимиз қайнаб, тинч яшаётган эдик, — деди бир куни хотиним ҳолимга ачиниб.

— Энди хотин «Жондан кечмасанг, жонона қайда» дейдиларку. Тадбиркорликни мана шунақа чидаганга чиқарган. Баҳона билан дўкондор бой бўлиб қоляпмиз, шунисига суюнсангчи.

— Илоё айтганингиз келсин, — дадаси, — деди хотиним хўрсиниб.

Қурилиш бир сари, лекин дўконни мол билан тўлдиришнинг ўзи бўлмади. Паст тушиб, баланд чиқиб, кичкинагина дўконча ёнида яхши ният билан қассобхона ҳам очдим. Биринчи куни битта бўрдоқи қўйни сўйиб гўштини энди қанарага тортиб турган эдим, маҳаллакомимиз табриклаб келиб қолдилар.

— Баракалла, укам, ҳамма жой қараса жой. Куни кеча қаровсиз бўлиб ётган қуруқ ер бугун бинойидек обод бўлиб қолди-я. Аммо-лекин қассобхонани боплабсиз. Қани полчинига 2 килограмм гўшт тортинг. Келинойингиз билан сизни дуо қилиб бир қўлбола ош қилайлик.

Атайлаб урғу берилган дуо сўзидан кейин гўштга пул олиш одобдан бўлмас. Оқсоқол чўнтагини кавлагандек бўлувди «қўяверинг», деб уни тўхтатдим.

— Ия, шунақами, ҳа майли. Сиз бизни сийласангиз, худо сизни сийласин. Агар бирор юмуш бўлса бу ёғига биз турибмиз, укам.

Оқсоқолнинг қўли «енгил» келдими, кечгача аранг уч кило гўшт сотсам-а. Бу ҳисобга етти килограмм олди-берди гўштни қўшсам ҳаммаси бўлиб бир кунда 10 килограмм гўшт кетибди.

Тушлик пайти милициядагилар муборак бўлсинга келиб икки килограмм гўшт олиб кетишди. Улардан кейин солиқ инспекциясидаги «таниш йигитлар» келиб қолишди. «Ер солиғини» эслатиб уч килограмм гўшт сўрашди. Ассалому алайкум — ваалайкум ассаломда. Улардан пул сўраб бўладими?

Икки ой шу алпозда ишладим. Бундай қарасам, дўкон «гуллагандан гуллаб» боряпти. Олувчидан келди-кетди кўп. Меҳмондорчиликдан ташқари унисига икки дона арақ ўраб берсам, бунисига сигарет тутқазаман. Ҳайрият, ақлим борида гўшт дўконини беркитганим. Тўртта қўйдан минг сўмга яқин зиён қилибман-а. Агар ҳозиргача ишлаб турса борми хунини еб қўяркан.

Вой бу текширувчиларнинг кўпайиб кетгани. Ҳали у идорадан, ҳали бу идораданмиз деб келишади. Чироқчию газчилар текширув ўтказишини энди билишим. Бирон киши: «Раҳмат, ҳаммаси жойида бўлибди» демайди-я. Келганларнинг ҳаммаси нуқсон топади. Бирининг айтганини қилсанг, иккинчиси ўзиникини маъқуллайди. «Юз грамм, 50 грамм» билан иш битсаку майли-я. Баъзиларининг нафси ҳакалак отади.

Алла-паллада уйга чарчаб келсам хотиним: «Дадаси, яна ўзингиз биласизку менга қолса шу ишингизни йиғиштириб қўя қолинг. Кўп емасак оз ермиз. Жонингиз қийналиб кетди. Овқат келтирмасимдан туриб хуррак ота бошлайсиз» деб қолди.

Ўйлаб кўрсам унинг гапи маъқул кўринади. «Бир катганинг, бир кичикнинг гапига кир», деб бежиз айтмаганларку ахир.

Тунни елкамга ташлаб эртасига саҳарлаб дўконга борсам уни солиқ инспекциясидаги «укахонларимиз» босибди. Шунда бирдан хаёлимга гўшт дўкони беркитилгандан сўнг улар гўшт сўраб келишгани, мен уларни қуруқ қайтарганим эсимга тушди.

Шу баҳона бўлдию қарорим қатъийлашди. Бирйўла тадбиркорликдан воз кечдим. Ҳозир дўконимни сотиш учун харидор қидириб юрибман. Лекин бу ҳам осонликча битадиган иш кўринмайди».

Тадбиркорликдан воз кечган кишининг ҳасратини

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ ёзиб олди.

Телефон гўшагини олиб керак бўлган жойнинг рақамларини тердим. Ҳеч қандай жавоб йўқ. Ниҳоят уч маротаба қайта рақамлар терилгач, дастак кўтарилди. Икки оғиз гаплашишимиз билан ўзга кишилар ўртага тушиб қолди. Биз гаплашолмай қолдик, лекин қулоқ солсам анча қизиқ гаплар. Нафасимни чиқармай, одобдан бўлмаса ҳам жим туриб эшита бошладим.

Мулоҳаза

ФАҚАТ ПУЛ ИШЛАШМИ?

— Маҳмадали, ука, мени биласанку оёғим синиб тўшакка михланиб қолганман, телефон, радио, ҳатто телевизорнинг электр токига улагичлари шундоққина ёнгинамда. Икки кундан бери сигарета тутатишга гугурт ишлатяпман... Мени эшитяпсанми?

— Ҳа, эшитяпман, гапираверинг, — иккинчи овоз эшитилди.

— Шу десанг, гугуртни чақсам, чўп аланга олиши билан қоқ белидан иккига бўлиниб кетади. Натижада аланга олиб ёнаётган гугурт чўпи гиламга тушиб, ёнғин чиқиши аниқ. Мана шундан хавотирдаман, ука!

— Нима қил дейсиз, менга хизмат борми?

— Ҳа, балли, хизмат бор. Ҳалиги... бозорда ўт олдиргичлар сотишадику, зажигалкалар, шундан бир-иккитасини олиб келиб берсанг...

— Тушундим.

— Барака топ, мени хавотирдан қутқаз, ука. Биласанку бир ўзим кунора уйда ёлғиз қоламан, ёнимда ҳеч ким бўлмайди...

Дастакда қисқа гудок эшитилди. Мен ўйланиб қолибман. Ё фармони худо, тасодифни кўринг, яқингинада менинг хаёлимдан худди шу фикр ўтган эди. Ўртага тушиб қолган суҳбатни эшитишга эшитдиму лекин телефонда гаплашиш учун бизга суткасига олти дақиқа берилгани, ортиқчасига қўшимча ҳақ тўлашимиз эсимга келмабди ҳам.

Нафсиламбрини олганда, биз бозор муносабатига ўтяпмиз. Шундай экан ишбилармон, тадбиркор, ҳунармандларимиз ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ким ўзарлик рақобати асосида харидоргир бўлиши керак эмасми?

Илгарилари гугурт чўплари қутисига сиғмай турарди. Сўз юритилаётган гугуртлар бўлса чиройли қилиб пачкаланган, пишиқ-пухта, лекин оласи ичида деганларидек, пачка ичидаги ҳар бир қутига биринчидан гугурт чўплари ярим жойлаштирилган, иккинчидан сифат шу даражадаки, асти қўяверасиз.

Оёқ кийими тўғрисида гапирмасак ҳам бўлади. Нархи осмондаю бир ой-бир ярим ой кийсангиз, тагчарми ё тарс-тарс ёрилиб кетади, ё бўлмаса жағи ажраб, иршайиб туради.

Яқинда Фарғонанинг «Олтиариқ» санаторийсида бўлганимизда шу санаторийга хусусий корхонада ишлаб чиқарилган енгил шиппаклар олиб келиб сотишди. Кўриниши яхши, кўпчилик дам олувчилар уч-тўрт жуфтдан совға деб олишди. Мен ҳам рафиқам ва келинимга олдим. Ишонасизми, кийишолмаяпти: ости тагчарм, тагчарм босмадан чиққан бўлиб ўйдим-чуқур, оёқ босиб юриб бўлмас экан, қаттиқ оғриқ беради. Мен оёғингизга туз йиғилмайди, чидаб кияверинглар дедим...

Бунақанги мисолларни яна истаганча келтириш мумкин. Бозор муносабати бозор маънавиятини, маданиятини, инсофни, виждонни талаб қилмайдими? Мақсад фақат пул ишлаш эмаску?!

Жаҳонгир АБУБАКИРОВ, меҳнат фахрийси.

Турқистон — умумий уйимиз

МУШТАРАК НИЯТЛАР

Оқшомхонларнинг ёдида бўлса, Марказий Осиё давлатлари ва халқлари ўртасида маданият, маърифат, тил, илм-фан ва маънавий қадриятларга асосланган ҳамкорликни тобора ривожлантириш учун ушбу минтақадаги зиёлилар ва кенг жамоатчиликнинг саъй-ҳаракатлари билан Туркистон халқлари маданияти ассамблеяси тузилган эди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Марказий Осиё халқлари маданияти ассамблеяси халқаро жамоатчилик ҳаракатини ривожлантириш жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда ушбу ҳаракатни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, янги имкониятларни излаб топиш, тарғибот ишларини такомиллаштиришга катта эътибор берилган.

Мухбиримиз Марказий Осиё халқлари маданияти ассамблеяси вице-президенти, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил ЁҚУБОВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Одил ака, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қабул қилгани каби қарор бошқа республикаларда ҳам эълон қилинганми?

— Бу соҳада ҳам Ўзбекистон биринчи бўлиб ташаббус кўрсатди. Ассамблеямизни қўллаб-қувватловчи қарор Қирғизистонда ҳам қабул қилинди. Бошқа республикаларда қабул қилиниш арафасида.

— Марказий Осиё халқлари маданияти ассамблеясини ҳар томонлама рағбатлантириш — бу келажакда бажариладиган катта-катта вазифаларнинг асоси бўлади, албатта. Ассамблея олдида турган юмушлар ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Бизнинг ассамблеямиз «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракатини ривожлантириш асосида ташкил топганлиги маълум. Шу муносабат билан бултур ноябрь ойида Тошкентда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон фан ва маданият арбоблари, атоқли ёзувчилари — жами 350 дан ортиқ киши — «Туркистон» саройида қурултой ўтказди. Қурултойда атоқли қирғиз адиби Чингиз Айтматов ассамблея президенти этиб сайланди. Тўртта республиканинг ҳар бирида атоқли адиблардан, олимлардан вице-президентлар сайланди.

Ўтган йили ташкилий ишларга катта эътибор қаратдик. Ташкилий ишларнинг якуни сифатида «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракати ва қурултойда белгиланган ишларни рўёбга чиқариш учун қаратилган юмушларни қўллаб-қувватловчи қарор қабул қилинди. Бунинг учун Президентимиз Ислом Каримовдан беҳад миннатдормиз.

Ҳозир ассамблея олиб бораётган тадбирлар нималардан иборат? Улар Марказий Осиё мамлакатлари маданиятларини ривожлантириш, асрий, қадимий алоқаларни янада мустаҳкамлаш, дўстлик ришталарини янада маҳкамроқ боғлаш, умуминсоний қадриятларимизни янада юқори миқёсларга кўтаришдан иборатдир. Бунинг учун ассамблея ўз олдига катта режаларни белгилаган: биринчи галда 4-5 тилда газета чиқаришимиз керак. Барча республикаларда яратилаётган энг яхши бадиий ҳамда санъат асарларини шу минтақада яшовчи халқнинг мулкига айлантириш, бунинг учун таржима ишларини йўлга қўйиш, китоблар нашр этиш, кинофестиваллар, театр кўриклари ўтказиш каби ўнлаб муҳим вазифаларни амалга ошириш керак.

Кўриниб турибдики, иш кўлами жуда катта.

Мен «Тошкент оқшоми» газетхонлари бир нарсага алоҳида эътибор беришларини истардим: ассамблеямиз сиёсий ташкилот эмас, давлат ташкилоти ҳам эмас. Бу эркин ижодкорларнинг эркин хоҳиш-истаклари асосида юзага келган жамоатчилик ташкилотидир. Бинобарин жамоатчиликка суяниб ишлаймиз. Фан ва маданият арбобларининг дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаб Марказий Осиё давлатлари маданиятларини яқинлаштиришга хизмат қилиш — бизнинг бош вазифамиздир.

Куни кеча ассамблеямиз президенти Чингиз Айтматов билан суҳбат қилдик. Чингиз Айтматов ҳукуматимиз қароридан, Президентимизнинг ассамблеяга кўрсатаётган ғамхўрлигидан ниҳоятда мамнунлигини изҳор этди. У яқинда Тошкентга келмоқчи, ассамблеянинг олий мақсадларини амалга ошириш борасида қароргоҳимизда ўтириб, энг муҳим масалаларни ҳал қилиш ниятида.

— Ассамблея жамғармаси бошқаруви раиси ким?

— Таниқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тўлепберген Қаипбергенов. У ҳозир барча имкониятларни ишга солиб, кўзланган мақсадларни рўёбга чиқариш учун биз билан бирга бел боғлаган.

Ишларимиз қанча кўп бўлмасин барчасини бажаришимизга ишонаман. Чунки ассамблеямизнинг олий мақсади — бирлигимиз, ҳамкорлигимизнинг, жипслигимизнинг барқарорлиги учун ҳар қанча ишласак арзийди.

Темур УБАЙДУЛЛО ёзиб олди.

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети олий ўқув юртлари орасида салмоқли ўрин эгаллайди. Бошқа илм масканларидан фарқли равишда бу ерда халқаро алоқалар яхши йўлга қўйилган. Чунки университетни тугатгач, иқтидорли бу ёшлар мустақил Ўзбекистонимизнинг муносиб дипломатлари бўлиб етишишади. Университетда Америка Қўшма Штатлари, Англия, Германия каби ўнлаб давлатлар билан ҳамкорлик муносабатлари ўрнатилганлиги фикримиз далилидир.

Биз ва жаҳон

КЕЛАЖАГИ УМИДЛИ ЁШЛАР

Ҳозирги кунда бу ерда ёшларга чет эллардан келиб дарс ўтаётган ўнлаб тажрибали олим ва ўқитувчиларни учратиш мумкин. Улардан бири ҳиндистонлик сиёсатшунос олим Сакиш Кумардир. Унинг дарс ўтиш жараёни талабаларга маъқул келмоқда.

Таълим жараёнида кўплаб чет эллик таниқли кишилар билан учрашувлар ўтказилиши университетда анъанага айланиб бормоқда. Аҳамиятга молик ана шундай учрашувлардан бири «Америка Қўшма Штатларининг сиёсий тизими ҳамда Америка конституцияси қонунчилиги» мавзусида бўлиб ўтди. Бу тадбирда университет жамоаси Массачусетс штатининг собиқ сенатори, сиёсатшунослик фанлари доктори, профессор Пол Харолд билан учрашишди.

Шу ўринда ноябрь ойида Америка социологик тадқиқотлар маркази билан ҳамкорликда бўлиб ўтган халқаро анжуман тўғрисида ҳам айтиб ўтиш ўринлидир. Чет эл ваколатхоналари Ҳамдўстлик давлатларининг йирик мутахассислари билан ўтган бу конференция кун тартибидан мустақилликка эришган миллатларнинг сиёсий-илмий тафаккури, миллий маънавиятнинг ривожланиши, ҳиндистонлик вакилларнинг «Ҳиндистон ва Покистон инглиз истилосидан сўнг» каби мавзуларидаги маърузалар жой олган эди. Бундай тадбирларнинг аҳамиятини чет элликларнинг Ўзбекистонга ташрифи, қолаверса ёш Ўзбекистоннинг, университетнинг жаҳон миқёсида танилаётганлигида кўриш мумкин.

Булардан ташқари мазкур даргоҳ ёшларининг чет элларда таълим олиб қайтаётгани қувончли. Чет элга сафар давомида ўқиш билан бирга ана шу юрт ҳаёти, қонунчилиги, давлат тизими ва дипломатик алоқалари билан яқиндан танишиш талабалар олдидаги зарурий шартлардандир. Университетда бошқа ўқув юртларига нисбатан хорижга бориб ўқиш имконияти катта. Лекин бунинг учун талаба ўз устида тинмай изланиши, чет тилини мукаммал ўзлаштирган бўлиши шарт. Ана шундагина биз тўғримизда тўла маълумотга эга бўлмаган баъзи чет элликлар нигоҳида навқирон Ўзбекистоннинг порлоқ келажаги вакиллари гавдаланади.

Фарида ТОЖИБОЕВА.

Маданий ҳаёт

КУЮНЧАКЛАР КЕРАК

Кейинги пайтларда одамлар маданият уйларидан бирмунча узоқлашиб кетишди. Авваллари ҳаваскорлар билан гавжум бўладиган бу масканлар бугун хувиллаб қолгандек гўё. Лекин маданият уйларида иш тўхтаб қолгани йўқ. Иш ўринлари қисқариб кетган бўлса-да, машғулотлар олиб борилялти. Шу фикрларни айтамиз-у бир саволга жавоб топиш кераклигини сезамиз. Бу ҳам бўлса, Маданият уйларига қандай қилиб одамларни қайтариш мумкин? Нима, замондошларимизда санъат, мусиқа, черварлик сирлари кабиларга иштиёқ сўндими?

Шу каби саволлар билан Шайхонтоҳур тумани Алишер Навоий номли маданият уйи директори Озод Расуловга мурожаат қилдик. У кўнглида йиғилиб қолган фикрлари билан ўртоқлашди:

— Мен аввало гапни ўзимизда ташкил этилган тўгараклардан бошласам. Ҳозирда қизларга чеварлик касбини ўргатадиган учта гуруҳимизда машғулот олиб борилмоқда. Кўпгина жойларда гуруҳларга хоҳловчиларни жалб этиш муаммо бўлиб турган пайтда бизнинг маданият уйимизга ҳатто Тошкент вилояти туманларидан ҳам қизлар келаётганлиги ютуғимиздир. Қолаверса масканимиздаги ортиқча хоналардан икки-учтасини ижарага берганмиз.

Маданият уйлари фаолиятини жонлантиришда куюнчак ходимларга муҳтожлигимиз бор. Маданият институти, техникумлардан амалиётда тажриба ўрганишга келадилар-у диплом олган мутахассислар қаерга кетаётгани номаълум. Биронта ёш мутахассис менга иш топиб беринг, манави тўгаракни ташкил этайлик, мазмунида келмагани қизиқ. Қани энди юрагида ўти бор ёшлар келиб ёрдам сўраса, иш ташкил этишда бажонидил кўмаклашардик. Маданият уйимизда «Дилрабо» ашула ва рақс дастамиз бор. У «Халқ ҳаваскорлик жамоаси» унвонига эга ва ҳар икки йилда ижодий синовдан ўтиб туради. Асосан маҳалла кенгашлари уюштирган тадбирларда, халқ сайиллари ва байрамларда, меҳнаткашларнинг оддий дам олиш кунлари Мирзо Улуғбек номли истироҳат боғида турли концерт дастурларини намойиш этади. Хайриятки дастамиз учун кийимлар муаммоси озроқ.

Мана яқинда республикада ҳар йили қўшиқ байрами ўтказиш тўғрисидаги қарор чиқди. Буни биз хурсандчилик билан кутиб олдик. Маданият уйимиз санъаткорлари жон-диллари билан бу байрамда иштирок этажакларини билдирдилар. Мана шу каби кўриклар бизга ҳам масъулият юклайди.

Фазилат ШАВДАРОВА ёзиб олди.

Ўзбекистон — Япония: ҳамкорлик қирралари

МАНФААТЛИ ИСТИҚБОЛЛАР САРИ

Маълумки, мамлакатимиз Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан Япониянинг жаҳон бозорида пешқадамлик қилиб келаётган «Мицуи ва КО ЛТД», «Мицубуси корпорейшн», «Сумитомо корпорейшн», «Нише ивай корпорейшн» каби компаниялари ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимларга мувофиқ Япония бозорларида талаб жуда катта бўлган рангли металлар, пахта толаси, пилла, шойи ҳамда жун маҳсулотлари кунчиқар мамлакатга экспортимизнинг асосини ташкил этади. Шу боис ҳам япониялик тадбиркорлар ресурсларга бой ва улкан бозор салоҳиятига эга бўлган мамлакат — Ўзбекистон билан савдо-сотиқда ҳамкорлик қилишдан манфаат топажакларини инкор этмайдилар.

Бу мамлакатдан ўз навбатида, бизга асосан саноат ускуналари, телерадио аппаратуралар, қурилиш ва йўл техникаси, шунингдек, енгил саноат маҳсулотлари ҳамда айрим озиқ-овқат маҳсулотлари келтирилмоқда.

Икки томонлама савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш учун давлатимиз бошлиғининг Японияга ташрифи чоғида вужудга келган меъёрий негиз жуда самарали бўлиб чиқди. Буни Республика статистика давлат қўмитасининг берган маълумотидан ҳам кўрса бўлади. Бу икки давлатнинг ташқи савдодаги маҳсулот айланмаси шу йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида 49,5 миллион АҚШ долларини ташкил этган. Япония божхона хизмати бу кўрсаткични, яъни умумий маҳсулот айланмасини 111,63 миллион АҚШ доллари, жумладан импорт бўйича 51,35 миллион, экспорт бўйича 60,28 миллион доллар даражасида деб баҳолаган.

Албатта, ушбу рақамлар ўртасида тафовут анча сезиларлидир. Аммо бу ерда зиддият ёки хато йўқ. Япония божхонаси бошқа мамлакатлар орқали олинаётган маҳсулотларни ҳам ҳисобга олган. Бу манбаларга кўра Ўзбекистон собиқ иттифоқ ҳудудидаги давлатлар орасида, Россиядан кейин иккинчи ўринга чиқиб олди.

Япониялик бизнес вакилларини биздаги сиёсий-ижтимоий барқарорлик, тадбиркор ва унинг сармоясини ҳимоя қилишга кафолат берадиган қонунлар амалий ҳамкорликка қизиқишини янада оширди. Ўтган йилдан бошлаб бизга Япониядан келтирилган сармояларнинг миқдори 360 миллион АҚШ долларига етди. Ўзбекистон раҳбарининг Японияга қилажак расмий сафари Япония тадбиркорлари учун янада янги имкониятлар очиш билан бирга халқларимиз ўртасидаги қадимий дўстлик ришталарини яна ҳам маҳкамроқ боғлайди.

Очил ҲАЗРАТОВ.

Яккасарой қабристонининг Тошкентдаги бошқа қабристонлардан фарқ қиладиган ўзгача бир хусусияти бор. Бу ерда дафн этилган турли миллатлар қатори япон ҳарбий асирларининг ҳам юзга яқин қабрлари бор.

САКУРА ТОШКЕНТДА ГУЛЛАЙДИ

Архив маълумотларига кўра, иккинчи жаҳон уруши тугаганда собиқ совет ҳукумати ихтиёрида асирга олинган 550 мингга яқин япон ҳарбий аскар ва зобитлари бор эди. Уларнинг 60 мингга яқини ўша вақтнинг ўзида озод этилиб, қолганлари эса иттифоқ бўйлаб турли ҳарбий-саноат ва халқ хўжалиги иншоотларида ишлатиш учун жўнатилган. Мисол учун, иттифоқ миқёсидаги Ангрен кўмир конида фойдаланиш учун япон асирларининг 8 минг кишидан иборат биринчи туркуми Тошкентга юборилгани хабар қилинади. Тошкентнинг энг гўзал кошоналаридан бири — А. Навоий номидаги театр биносининг яратилишида япон асирларининг хизматлари катталиги эса кўпчилик қариялар ёдида. Эшитишимизча, табиатан раҳмдил ва кўнгилчан халқимиз юртимизга тақдир тақозоси билан келиб қолган японларнинг иложи борича кўнгилларига таскин беришга ҳаракат қилганлар. Очарчилик йиллари бўлишига қарамасдан улар яшаган баракларга, ишлаётган жойларига ёки жуда бўлмаганда саф тортиб кетаётганларида йўл-йўлакай бирон-бир егулик беришни савоб деб билганлар. Ажабланарлиси шуки, ўз меҳнатлари самараларини кўришлари учун Навоий театрининг очилиши куни «Фарҳод ва Ширин» спектаклининг премьерасига япон асирлари ҳам таклиф қилинганлар. Япон ҳарбийлари икки-уч йилдан сўнг бутунлай озод этилиб, юртларига жўнатилди. Аммо ҳаммага ҳам бу бахт насиб этмади...

Охирги йилларда Япониядан келаётган турли даражадаги делегациялар, қариндош-уруғлар, ёру биродарлар ўзбек еридаги ватандошлари қабрларини зиёрат қилмоқдалар. Бир неча йил илгари бу ишларни амалга ошириш маълум қийинчиликлар, тўсиқларга учраган бўлса ҳозирга келиб мамлакатларимиз ўртасидаги илиқ, дўстона муносабатлар, қолаверса, истиқлол шарофати билан барча муаммолар бартараф этилди.

1995 йилда Яккасарой қабристонида республикамизда вафот этган 819 япониялик хотираси учун ёдгорлик ўрнатилиши катта воқеа бўлди. Икки томоннинг аҳдлашувига кўра, бошқа қабристонларда ҳам ободонлаштириш ва хотира лавҳалари ўрнатиш каби тадбирлар амалга оширилмоқда.

Япон ва ўзбек халқларининг яқиндан танишишлари, халқ дипломатиясининг амал қилишида Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси қошида ташкил этилган «Ўзбекистон — Япония» жамияти ҳамда «Фукусима — Ўзбекистон» маданий-иқтисодий ҳамкорлик ассоциациясининг роли каттадир. Гарчи япон ассоциацияси 1979 йилда ташкил этилган бўлсада, бу жамият фаолияти кейинги йилларда янгича аҳамият касб этди.

Ҳар икки жамиятнинг ўз олдига қўйган мақсади бор. У ҳам бўлса япон ва ўзбек халқларини бир-бирларининг ҳаёти, маданияти, миллий удумлари ва ютуқлари билан таништиришдан иборат.

Президентимиз Ислом Каримовнинг 1994 йилда Японияга қилган расмий ташрифи икки мамлакат муносабатлари ривожига янгича куч бағишлади. Охирги икки йилнинг ўзида Япониядан 20 дан ортиқ турли делегациялар ташриф буюриб, миллий ассоциациямиз бош-қошлигида юртимиз билан яқиндан танишиб кетдилар.

Таъбир жоиз бўлса шуни ҳам айтиш керакки, ҳар йили Япониянинг Осака шаҳрида фаолият кўрсатувчи «Тинчликнинг яшил камари» жамоатчилик жамғармаси вакиллари миллий ассоциациямиз билан биргаликда тинчлик боғи ташкил қилиш тадбирларини ўтказиб турадилар. Япониянинг «Марубени корпорейшн» фирмасининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси эса «Япония гуллари жамияти» билан биргаликда Тошкентда япон боғи ташкил қилиш учун миллий ассоциацияга сакура дарахти ниҳолларини туҳфа қилдилар. Япон сакурасининг Тошкентда ҳам гуллашига шубҳамиз йўқ.

Исроил ШАМСИМУҲАМЕДОВ.

Тошкент Давлат техника университети қошидаги лицейда асосан физика, математика, информатика, инглиз тили фанлари чуқурлаштирилган усулда ўргатилади.

Билим масканларида

ТЎҚҚИЗИНЧИДАН — ЎН БИРИНЧИ СИНФГА

Ўрта мактабнинг тўққизинчи синфини тугатиб келган ёшлар лицейга имтиҳонлар ёрдамида танлаб олинди. Улар ўн биринчи синфга ўтганларида қайси соҳа эгаси бўлишларини белгилаб, шунга кўра таҳсил олишади.

Яқинда бу ерда ўзига хос тажриба йўлга қўйилди: тўққизинчи синфни битириб келган иқтидорли болалар имтиҳонни бир йўла ўн биринчи синфга ўтиш учун топширишади. Бу ўзининг ижобий натижаларини бера бошлади. Ҳозирда ўнинчи синф ўқувчилари ўн биринчи синф ўқув дастурини ҳеч бир қийинчиликларсиз, қўшимча машғулотларсиз ўзлаштиришмоқда.

Бир вақтнинг ўзида лицейда ўқувчилар маънавиятини юксалтирувчи, хусусан Ватанга муҳаббат, маданий меросга ҳурмат каби хислатларни такомиллаштиришга йўналтирилган тарбиявий машғулотлар олиб борилмоқда. Спорт шўъбаларининг мунтазам ишлаб туриши эса ёшларнинг жисмонан соғлом, бақувват бўлишларининг омилидир. Ҳар томонлама берилаётган таълим ва тарбия лицей битирувчиларининг энг нуфузли олий ўқув юртлари талабалари бўлишларига имкон яратмоқда.

Мажид РАИМОВ.

СУРАТЛАРДА: лицей кутубхоначиси Шаҳноза Ҳамидова ўқувчиларга керакли адабиёт танлашда доимо ёрдам беради; компьютер хонаси ўқувчиларнинг энг севимли жойидир.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Акс садо

КЎНГЛИНГИЗ РАНЖИМАСИН, БЕГУНОҲ АЁЛ!

«Боламни нима қилдинг?» мақоласини ўқиб

Ҳаётда нималар кечмайди бу бошдан. Ҳаммасига фақатгина инсон, одам боласи чидаган,чидайди ҳам. Турмушнинг икир-чикирлари кўп. Биров бадавлату аммо тирноққа зор. Бировда фарзанд кўпу оилада етишмовчилик бор. Орамизда ичига чироқ ёқсанг ҳам ёримайдиган аёллар ҳам йўқ эмас. Улар ўта иримчи, ўзбилармон аёллардир. Айтайлик, оилада бефарзандлик ҳукм сурмоқда. Эр ва хотин ўзларича азият чекиб юрадилар. Эскича расм-русумларга амал қилиб кўрадилар.

Аввалambор яратганнинг ўзи, қолаверса меҳри дарё шифокорларимиз бор. Узоқ вақт туғмай ниҳоят фарзанд кўриб қолган аёллар қўлидаги боласини бировга бермайдилар, гўёки ўша бегонанинг касали гўдакка ўтиб қолади. Ёкиширингина гўдакни биров бағрига босиб, маҳкам қучоқлаб, сиқиб қўяди. Балки Давронбекнинг ота-онаси ҳам шу тоифадандир. Акс ҳолда Давронбекка ширинлик топиб беролмай ҳижолатда қолган аёл қўлидан ўз боласини юлиб олармиди? Гўдакка қараб «Нега йиғлайсан?!. Онанг ўлганми сен бошқага ёпишасан?!.» дермиди? Гўдак балки хушчақчақдир. Одам танламай ҳаммага талпинаверар. Бола ҳар қачон бола-да. Болагина эмас, ҳатто катталар ҳам ширин сўзнинг гадосидирлар.

Биз ҳам қарийб 6 йил фарзанд кўрмадик. Ҳозирда уларнинг сони бештага етган, аммо ҳеч қачон болаларимизни одамлардан қизғанган эмасмиз. Ташлаганга тош тегмайди, деган гап рост экан. Гўдак ёшлигидан одамшаванда бўлиб, омма орасида ўсса қани эди. Ҳўл новда эгилар қай ёнга эгсанг, қуруқни тўғрилар фақат ўқ-оташ, деганлар. Ўша аёлнинг ўз боласига чакагизни ўчириб ўтир, бирпас», дегани болапарвар аёлга отилган ўқдир. Одобсиз деган ном олишга бир дақиқа кифоя. Одобли бўлишга бир умр керак. Бола — бола-да.

Бировга талпинган Давронбекда не гуноҳ. Оқ рўмолли ўша аёлни бола балки кўзига ўтириб қолган бувиси ёки нуроний қариндошларидан бирига ўхшатгандир. аммо яхши топиб гапирар, ёмон қопиб, деган гаплар биздан узоқ бўлганича қолавергани яхши. Кимки бегона болани ардоқласа, унинг гуноҳи тўкилади.

Ахир бола бегуноҳ бир фаришта. Биз ҳам уларни ўкситмайлик. Кўнглингиз асло ранжимасин, таъсирчан ўксик сўзларни ёзган бегуноҳ аёл.

Абдулла ТОЛИПОВ, меҳнат фахрийси.

Ғазалхонлик

ЯШОЛМАМ ТУРОНСИЗ

Дўстларим, шукрона дилда бир жаҳон поёнсиз,
Кимса борму бу жаҳонда орзу-ю армонсиз?

Жонлигу жонсиз вужуд коинотнинг зарраси,
Истарам манзилга етсин йўлчилар қурбонсиз.

Кўкдаги порлоқ, чароғон ой-юлдузлар бари —
Ул фалак пештоқида порламагай осмонсиз.

Бу замин ободлигида пир-комил руҳи бор,
Дилкушо Боғи Эрам бермас самар боғбонсиз.

Қўл очиб айлаб дуо, бош қўйиб саждагоҳга,
Бандалар ҳақдин тилар йўқдир нажот иймонсиз.

Косаи даврон насибдир улус-лабташнага,
Сипқарай мен ҳам дили шод нола-ю афғонсиз.

Матлабим — топсин камол сарбаланд қадим Турон,
Дўстларим, айтинг, жаҳонни найларам Туронсиз?

ФИРОҚ ВОДИЙСИ

Фироқ водийсида кезган ишқ аталмиш қуюн экан,
Унда сарсон бири Лайли, бири дилхун Мажнун экан.

Қуюнаро саргашталик нетай ҳолим қилди забун,
Ошуфтаҳол наврасталиқ ишқ ҳукмига тутқун экан.

Кўк тоқида ситоралар ишқ аҳлига кулиб боқар,
Бир кун улар берар самар гарчи кичик учқун экан.

Эй ишқ, ўзинг кўрсат йўлим етсин муродига дилим,
Ерсиз ўтган ою йилим ечилмас бир тугун экан.

Фироқ водийсидан ўтар ҳар ким ишқини соф тутар,
Интилган ёрига етар, бир кун бахти бутун экан.

Қуюн тиниб, келар баҳор, ёр йўлига дил интизор,
Хонишларимга сабаб бор: Юлдуз дилдан мафтун экан.

МАЪЛУМ ЎЛСИН

Маълум ўлсин эл аро ошиқлигим эй дилрабо,
Даргоҳингдан маҳрум этма ишқ гадосиман, гадо.

Ор этарман лолалар базмига кўз ташлагали,
Лайли, Ширинлар жамоли бермагай дилга сафо.

Сарвқоматлим, хаёлинг бахш этур дилга умид,
Ҳумоюним садқа ўлсин, йўлларингга жон фидо.

Жисми зорим ишқ ўтида ёндириб ой юзли ёр,
Чора топмай дардима айт не дилингда муддао?

Васлинг гулзорига таклиф эт нигор мезбон бўлиб —
Мутрибинг ошиқ Заби базмингда чексун хуш наво.

Забиҳилло НУРУЛЛО.

Холида Акромова ўқувчилик йилларидан рақс санъатига ихлоси баланд бўлган. Ҳатто мактаб «Юлдуз» рақс дастасида ҳам кўп йиллар шуғулланган. Ўсиб-улғайгач физика фани муаллимлигини эгаллади. Аммо рақсга бўлган иштиёқи ўшанда ҳам уни тарк этмади.

СУРАТДА: Холида Акромова қизи Ҳилолага рақс сирларини ўргатмоқда.

Равиль Альбеков олган сурат.

Академик Ўрол Тансиқбоев мемориал уй-музейида тасвирий санъатнинг бир қанча йўналишлари бўйича тошкентлик отахон рассом Евгений Исакович Владимировнинг асарлари кўргазмаси очилди.

Кўргазмалар

ШАФТОЛИ ДАНАКЛАРИДАГИ ТАСВИРЛАР

Кўргазмада рассомнинг тасвирий санъатда мустаҳкам ўрин олган акварель ва қалам билан ишланган тасвирлари, экслибрис, ёғоч скульптураси ва бошқа жанрларда ҳаммаси бўлиб 200 га яқин асари қўйилган. Улар орасида шафтоли данакларида ҳар хил мазмунда тасвирлар туширилган асарлар ҳам кенг ўрин эгаллайди. Рассом ўзининг асарларида мамлакатимиз табиатининг турли фаслларини тасвирлар экан, ҳар хил жараёндаги ҳолатни ҳаётда қандай бўлса шундайлигича беришга, унинг овозига қулоқ тутишга ҳаракат қилади. Ижодкорнинг нигоҳи тушган ва санъат асарига айланган «Хиванинг сокин оқшомлари»дан тортиб «Эски Таллин кўчалари»гача бўлган қатор асарлари бизни Ўрта аср шаҳар тузилишлари билан таништириш учун етаклайди. Улардаги ҳаёт фалсафаси, инсон ва унинг меҳнати туфайли вужудга келган гўзаллик ҳис-туйғуларимизни бойитади. Кўргазмага қўйилган «Озод қилинган ерлар» номли иккинчи жаҳон уруши мавзусидаги ижодкорнинг бир неча асари унинг кинофильмга эскизларидан намуналардир.

Бу ерга ҳар хил касбдаги, ёшдаги кишилар, зиёлилар ташриф буюришади. Республикамизда ранг-расвир ва опера саҳнаси рассоми Муборак Йўлдошевни кўргазмалар олдида учратдик.

— Е. И. Владимировнинг «Айиқ тоғ» ва «Балиқчилар» тасвирлари, — дейди рассом, — ҳаворанг ва бошқа ранглар воситасида катта бир муҳаббат билан шоирона акс эттирилган. «Чорсу» асари эса жигарранг, қора ва ҳаворанг бўёқлар қоришмасида маълум бир тарихий давр ҳароратини моҳирлик билан ўзида ифода этган.

Кўргазмага қўйилган асарлар рассомнинг кўп йиллик ижодидан намуналардир. У ярим асрдан кўп ижодий фаолияти давомида кўплаб кўргазмаларда ўз асарлари билан қатнашган. У яратган асарларнинг бир қисмини Англия, Франция, Япония, Жанубий Корея каби мамлакатлардаги музейларда, хусусий коллекцияларда учратиш мумкин. 170 дан ортиқ экслибрис жанридаги асарларни чизган Евгений Владимиров ҳозирги кундаги ижодий ишлари ҳақида берган саволимизга тасвирий санъатнинг экслибрис йўналиши бўйича ҳамон кўплаб асарлар яратаётганлигини айтди. 83 ёшли отахон рассом катта ижодий ишларни режалаштирган.

Мемориал уй-музейдаги меҳмонларнинг фикрлари ёзилган дафтардаги «Ҳамма расмларда рассомнинг ажойиб қалби ёрқин ифодаланган» ибора унинг ёрқин ижодий йўлини кўрсатиб турибди.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

ЧОРРАҲА

Тошкент шаҳар ДАН бошқармаси пойтахтнинг серқатнов кўчаларида транспорт ҳаракатини назорат қилиш, турли қоидабузарлик ва автоҳалокатларнинг олдини олишда кенг жамоатчиликнинг мададига таяниб, иш кўрмоқда.

Кўнгилли автоназоратчилар фаолиятидан

МАДАДКОРЛАР

Бошқарма ҳузурида кўнгилли жамоатчилар штаби тузилган бўлиб, у 1994 йилдан бери фаол ишлаб келяпти. Ҳозирги пайтда бу штабда 200 дан зиёд жамоатчи ҳаракат қилмоқда. Улар лаёқатларию қизиқишлари ҳисобга олинган ҳолда йўл-транспорт ҳаракати билан боғлиқ турли тадбирларга жалб этилмоқдалар. Жамоатчиларнинг, айниқса ДАН томонидан ўтказилган «Диққат: пиёда», «Темир йўлдан ўтиш» ойликлари, шунингдек, «Тезлик», «Тўхташ жойи» каби ҳафталиклардаги иштироклари самарали бўлмоқда. Жамоатчи автоназоратчилар қоидабузарларни аниқлаш, уларга турли чораларни кўришда Давлат автомобиль назорати ходимларига катта амалий ёрдам бермоқдалар, болалар ўртасида йўл ҳаракати қоидаларини тушунтиришда фаоллик кўрсатмоқдалар.

Аҳоли орасида тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боришда жамоатчилар кўмаги билан жойларда ўтказилаётган учрашувлар ҳам кўпчилик учун мақбул ва фойдали бўлмоқда. Сирғали, Бектемир, А. Икромов туманларида бўлиб ўтган шундай учрашувларда халқ таълими соҳаси ходимлари ва маҳалла фаоллари ҳам иштирок этишди. Унда йиғилганлар жойларда юзага келган муаммолар, ҳал этилиши лозим бўлган вазифалар хусусида келишиб олдилар, аҳоли ўртасида йўл-транспорт ҳаракати қоидаларини кенг тарғиб этиш, мактабларда ўқувчиларга берилаётган шу соҳага оид билимларни чуқурлаштириш юзасидан ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар.

ДАН бошқармасига кўнгилли жамоатчи автоназоратчиларни тайёрлаб бериш, уларни бу ишга жалб этиш соҳасида шаҳар «Ватанпарвар» (раиси Б. Расулов) жамияти, автомактаби (директори А. Мамажонов), умумий техника мактаби (директори А. Юсупов)нинг айниқса хизматлари катта бўлмоқда. Бу жамият ва мактаблардан тавсия этилган кўнгилли автоназоратчилар ўз ишларига масъулият билан ёндошишлари, топширилган вазифаларни пишиқ-пухта бажаришлари билан ажралиб турадилар. Р. Эшонқулов, Г. Мирзоянц, Ш. Умаров, М. Нуштаев, Ким Раш, В. Кузнецовлар шулар жумласидандир. Биз бу ва бошқа шунга ўхшаш аслида жамоатчию лекин ҳамиша ҳушёр ҳаваскор ДАН ходимларига пойтахтимиз кўчаларида олиб бораётган хайрли ишларида омад тилаймиз.

Мурод КАЛОНХОНОВ.

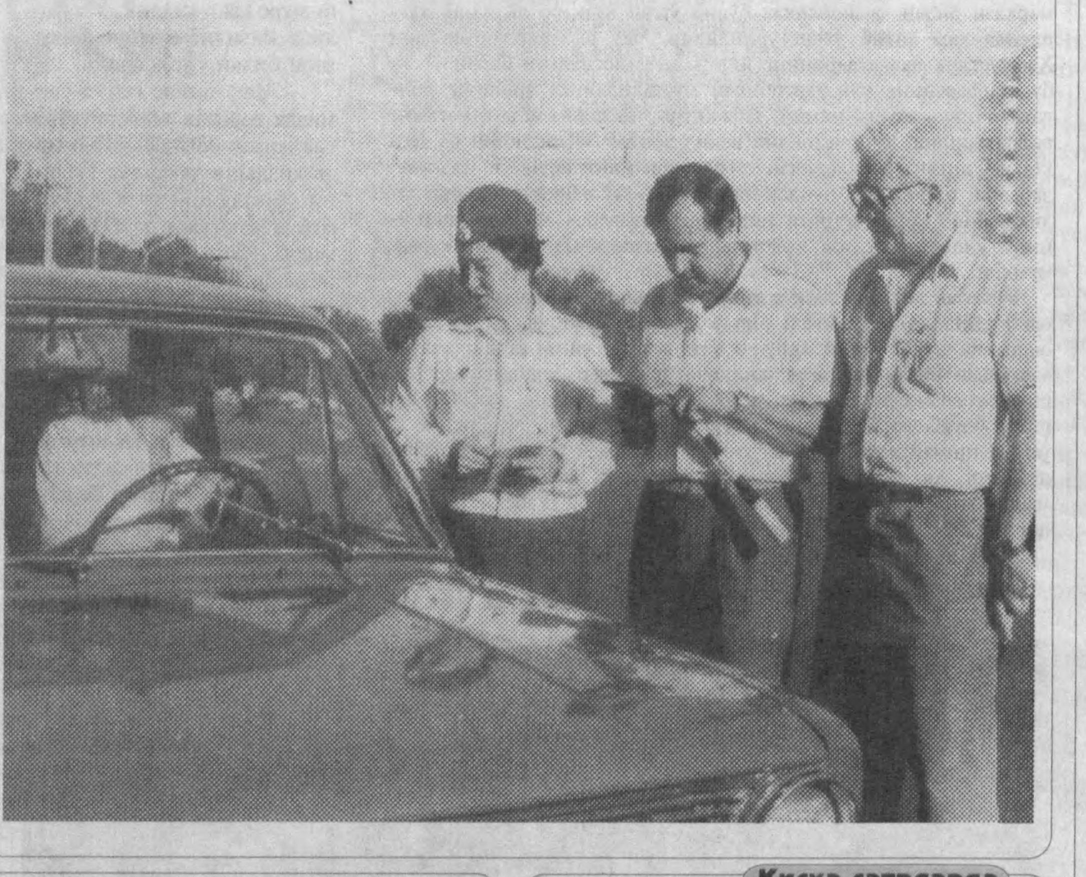

СУРАТДА: Тошкент шаҳридаги фаол жамоатчи автотранспортчилари фаолиятидан лавҳа.

Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ Йўл-патруль хизмати 4-рота ходимлари пойтахт шаҳримизни ўраб турган Ҳалқа йўлда хизмат вазифасини ўташади. Шаҳарга кириш ҳам, ундан чиқиш ҳам асосан шу йўллар орқали бўлади.

Кейинги вақтларда қўшни давлатларда жанговар қурол-аслаҳаларни, гиёвандлик моддаларини тарқатиш, олди-сотдиси билан шуғулланиш ҳоллари кўпроқ учрай бошлади. Бу эса Ҳалқа йўлда хизмат вазифасини ўтаётган ДАН ходимлари зиммасидаги масъулиятни бирмунча кучайтирди.

Ушбу рота катта нозири, милиция капитани Орифжон Назаров, нозирлар — милиция старшинаси Эргаш Рўзиев ва милиция катта сержанти Эркин Саидов «Бахт» ДАН масканида хизмат вазифаларини сергаклик билан ўташаётганди. Кеч соат 1.30 ларга яқинлашганда Ҳалқа йўли бўйлаб ҳаракатланиб келаётган «ВАЗ-2101» русумли автомашинанинг ичида бўлган шахслар уларда шубҳа уйғотди.

— Тўхтатиб текшириб кўрамиз, — деди О. Назаров.

Э. Саидов «хўп бўлади» деганча зудлик билан автомашинанинг ҳайдовчисига тўхташ ишорасини қилди. Ҳайдовчи тезликни камайтириб, чор-ночор тўхтади.

Гуруҳ — ҳаракатда

ЖИНОЯТЧИЛАР ҚЎЛГА ТУШДИ

ДАН ходимлари ҳайдовчининг ҳужжатларини текшира туриб автомашинадаги йўловчиларга ҳам разм солишди. Ҳайдовчининг ёши бирмунча катта, унинг йўловчилари эса анчага ёш. Бунинг устига 2 нафари қиз, 2 нафари эса навқирон йигитлар экан. Уларнинг кўзларидаги олазаракликни сезган ДАН ходимлари автомашинадан тушишларини талаб қилишди. Йўловчилар қайсарлик қилиб туришди:

— Нима, ҳазиллашаяпсизми? Биз нимага тушарканмиз. Машинани текширсангиз текшираверинг. Иссиқ жойни совутиб тушиб турадиган гўл, аҳмоқлардан деб ўйлайсизми, бизни ҳам.

— Қонуний талаб ҳаммага бир, сиз ҳам унга кўп қатори амал қилмай иложингиз йўқ. Беҳуда гапни кўпайтирмай тушинглар. Тезроқ, — деди уларга жавобан ДАН ходимлари.

Тўрт йўловчи бирин-кетин автомашинадан тушишди. ДАН ходимлари текширув ўтказиш учун оддий фуқаролардан гувоҳ иштирок этишини таъминлаш мақсадида бошқа автомашинани тўхтатишди. Икки гувоҳга вазиятни тушунтириб келишаётганда текширувга тўхтатилганлар жон-жаҳди билан қочишга тушди. ДАН ходимлари улардан учтасини қўлга олишга эришди. Аммо бири қочиб қолишга улгурди. Автомашинада иккита сумка бор экан, уларнинг биридан «Адидас» спорт кийимлари чиқди. Иккинчи сумка орқа ўриндиқ томонидан оёқ остига ташланган экан. Унинг ичида иккита шойи матодан тикилган, юзга қоплайдиган ниқоб, 2 кнопкали пичоқ, 6 мерт арқон, 3 та ўқланган тўппонча ва 20 тўппонча ўқ-дорилари чиқди. Тўппончалардан бирига отганда овоз чиқармайдиган мослама ўрнатилган экан. Шунингдек, уларнинг чўнтагидан ҳам бошқа ўқ-дори ва латта қўлқоплар чиқди.

Дастлабки тергов вақтида аниқланишича улар шу куни Бектемир туманида яшайдиган бир фуқаронинг уйига босқинчиликка боришган экан. Уйда ҳеч ким бўлмагани туфайли улар бу уйга бостириб киролмаган. Энди бўлса ушбу автомашина ва унинг ҳайдовчисини қўлга олиб, режадаги бошқа жойларга «овга» боришмоқчи экан.

Кўп ўтмай ДАН ходимларидан қочиб қолган босқинчиларнинг шериги ҳам қўлга олинди.

Бундан бироз олдин шу гуруҳдан икки нафари бошқа икки ҳамтовоғи билан ЛАЗ автомашинасини тўхтатган. Ҳайдовчига тўйда хизмат қилса, 10 минг сўм беришларини айтиб кўндиришган. Юқори Чирчиқ туманидаги Иск ота қўрғонига боришаётганида ҳайдовчига тўппонча ўқталиб, 800 сўм пулини олиб, йўлда тушиб қолишган экан. Тез орада бу икки ҳамтовоқлари ҳам қўлга олинди.

Дастлабки терговдаёқ босқинчилар гуруҳининг барча аъзолари қўлга олинди ва улар томонидан содир этилган бошқа шу каби жиноятлар ҳам тўла фош этилди. Ушбу гуруҳ олти кишидан таркиб топган, улардан иккитаси қиз болалар экан. Уларнинг ҳаммаси ҳам эндигина 18-22 ёшларни қоралаган, мустақил ҳаётга дастлабки қадамларни ташлаётган ёшлар экан. Текин даромадга ружу қўйган, ўзгаларнинг ризқига чанг солиб, кун кечиришни истаб қолган енгилтак босқинчиларни энди қилмишига яраша жазо кутяпти.

ДАН ходимларининг сергаклиги туфайли яна бир жиноий гуруҳнинг пайи қирқилди, содир этилиши мумкин бўлган кўплаб нохушликларнинг олди олинди.

Абдураҳмон ҲАСАНОВ.

Шаҳар кўчаларида эҳтиётсизлик мана шундай аянчли оқибатларга олиб келади.

Транспорт кишиларнинг хизматига жалб этилгач, кўпгина қулайликлар туғдирди. Бироқ ундан фойдаланила бошланган вақтлардан буён ўзига яраша турли муаммоларни ҳам келтириб чиқармоқда. Улардан энг мудҳиши, энг оғири йўл-транспорт ҳодисалари ҳисобланади.

Тезкор тадбирлар

АЙБДОР КЎПДАН ҚОЧИБ ҚУТУЛМАЙДИ

Бугунги кунга келиб транспорт воситаларининг сони ҳам, тури ҳам кескин ошди. Йўллардаги қатнов ҳам тобора гавжумлашиб бораяпти. Бу эса ушбу муаммога янада жиддийроқ эътибор қаратишни тақозо этаяпти. Республикамиз раҳбарияти транспорт воситалари қатнайдиган йўлларни таъмирлаш, кўпайтириш, кенгайтириш бўйича кенг кўламдаги ишларни амалга ошираяпти. Ички ишлар идоралари ходимлари ҳам бор куч ва имкониятларини ишга солиб хизмат вазифаларини ўтаяптилар.

Олиб борилган саъй-ҳаракат, кўрилган чора-тадбирлар натижасида шу йилнинг ўтган 10 ойи мобайнида содир этилган йўл-транспорт ҳодисалари ўтган йилнинг шу давридагига қараганда бирмунча камайди. Бироқ бунинг оқибатида ҳалок бўлган ва турли даражадаги тан жароҳати олганлар сони ошди. Ички ишлар ходимлари бунга янада жиддийроқ эътибор қаратдилар. Шу маънода ташкил этилган яна бир жиддий тадбир — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири, ички хизмат генерал-полковниги З. Алматов ва Тошкент шаҳар ИИББ бошлиғи, ички хизмат генерал-майори Э. Норгитов томонидан тасдиқланган махсус режаларга асосан Тошкент шаҳрида ўтказилган 10 кунлик кенг қамровли профилактик тадбир ниҳоясига етди.

Режада қайд этилганидек ушбу тадбирда Тошкент шаҳри ҳудудида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, йўл-транспорт ҳодисалари ва транспорт билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш, йўлларда транспорт воситаларидан фойдаланиш устидан назоратни ҳамда профилактика ишларини кучайтириш кабиларга асосий эътибор қаратилди. Шунингдек, спиртли ичимлик ёки гиёванд моддаларни истеъмол қилган ҳолда транспорт воситаларини бошқараётган, ўрнатилган тартибда рўйхатга олинмаган ва давлат рақам белгиларисиз юраётган, халқ хўжалигидаги транспорт воситаларини белгиланмаган жойларда сақлаш, четдан олиб келинган автомашиналарнинг транзит рақами белгиларисиз бўлгани, белгиланган йўналишини ўз ҳолича ўзгартирган автобус ҳайдовчиларини, транспорт воситаларини олиб қочган, ўғирлаган шахсларни аниқлаш кабиларга алоҳида аҳамият берилди.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ ва Тошкент шаҳари ИИББ ДАНБси ҳамкорлигида ҳар куни соат 14.00 дан тунги соат 02.00 гача ўтказилган ушбу тадбир мобайнида турли қоида ва қонунбузарликлар аниқланиши билан бирга, бир қанча жиноятлар ҳам фош этилди. Яъни, жами аниқланган қоидабузарлик 18072 тани ташкил этган бўлиб, ундан 491таси транспорт воситасини маст ҳолда бошқариш, 103 таси машиналарни давлат рақами белгисисиз, 198 таси ДАН рўйхатидан ўтмаган, 589 таси ДАН рухсатисиз жиҳозланган, 334 таси ҳайдовчилик гувоҳномаси бўлмаган, 1098 таси ишонч қоғозисиз ёки унинг муддати ўтган, 367 таси йўл варақасисиз ёки уни муддати ўтган ҳолда транспорт воситаларини бошқаргани аниқланиб тегишли жавобгарликка тортилди. Давлат хўжалигига тегишли бўлган 262 та автомашина турли шахсларнинг уйида сақланаётгани маълум бўлиб, бунга айбдор шахсларга маъмурий чоралар кўрилди.

Шунингдек, тадбир мобайнида юқорида айтиб ўтилганидек, бир қанча жиноятлар ҳам фош этилди. Улардан бири Тошкент Ҳалқа йўлининг «Уч қаҳрамон» ДАН масканида юз берди. ИИББ ДАНБ ЙПХ 4-рота катта нозири, милиция катта лейтенанти С. Одилов ва шу рота нозирлари, милиция старшиналари А. Жўрабоев, Ш. Ҳожиматовлар ушбу ДАН масканида хизмат вазифаларини ўтаётганларида Россиядан ҳеч қандай юксиз келган «Камаз-5410» русумли транспорт воситасини бошқараётган Россия фуқаролари В. Баженов ва унинг йўловчилари Н. Крулин ҳамда И. Темниковлар «ПМ» русумли тўппонча ва унинг 14 та ўқи, «АКС-74» русумли автомат ва 60 та унинг ўқи, 1 та газ баллончасини ёнларида олиб юрганликларини аниқлаб, уларни ички ишлар идораларига топширишди.

Тадбирда иштирок этаётган Тошкент шаҳар ИИББ жиноят-қидирув хизмати ходимлари Тошпўлатов, Умаров ва Ҳамза туман ИИБ ДАНБ ходимлари А. Сайдалиев, С. Исматовлар Боку кўчасида 1967 йилда туғилган шахс ёнида гашиш гиёвандлик моддаси борлигини аниқлашди. Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ ЙПХ ходимлари милиция старшиналари А. Саитметов ва Б. Тўлагановлар эса Бектемир ДАН масканида хизмат вазифаларини ўтаётганда «ВАЗ-2109» автомашинасини текшириш учун тўхтатиб ушбу транспорт воситасининг йўловчиси, 1975 йилда туғилган шахс ёнидан қорадори гиёвандлик моддасини топишди. Шунингдек, ЙПХ 4-рота нозири, милиция сержанти С. Сафаров, Эркин ДАН масканида хизмат вазифасини ўтаётганида «ВАЗ-2106» русумли автомашина йўловчиси 1971 йилда туғилган шахс ёнидан суюлтирилган қорадори гиёвандлик моддаси ва дорининa борлигини аниқлаб, қинғир ишга қўл урган кимсани ушлаб ички ишлар идорасига топширди.

Чилонзор туман ИИБ ДАНБнинг ходимлари «ВАЗ-21013» автомашинасини олиб қочган 1967 йилда туғилган Анатолий исмли шахсни ҳам тадбир мобайнида қўлга олиб, тегишли жавобгарликка тортишди.

Бу албатта биринчи ё охирги бор ўтказилган тезкор тадбир эмас. Бу ва бунган ўхшаш тадбирлар мунтазам ўтказилиб турибди. ДАН ходимлари кундалик, доимий хизмат вазифаларини ўташларидан ташқари ички ишлар ходимларининг бошқа хизмат ходимлари билан ҳамкорликда ўтказиладиган тадбирларда ҳам фаол қатнашиб келишаяпти. Чунки улар йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш, ҳуқуқ-тартибот ва қонунбузарликларга, жиноятчиликка қарши кураш нақадар муҳимлигини яхши билишади. Биргина содир этилган нохуш ҳодиса туфайли кимлардир бевақт ҳалок бўлиши, кимлардир турли тан жароҳатини олиб жабру ситам кўриши ва уларнинг юзлаб яқинлари азият чекиши мумкинлигини юракдан ҳис этиб туришади. Шу боисдан ҳам куннинг иссиқ совуғи, қору ёмғирига қарамай ўз ҳаётларини хавф остига қўйиб бўлса-да, ўзгаларнинг хавфсизлигини таъминлаб қатнов гавжум бўлган йўлларнинг қоқ ўртасида хизмат вазифаларини ўташмоқда.

Абдураҳим ХАЛИЛОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ ходими, милиция катта лейтенанти.

Қисқа сатрларда

ИЗЛАР БОСИЛМАСДАН

◆ Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати 4-рота катта нозири, милиция капитани А. Абдураҳмонов ва шу рота нозирлари — милиция сержантлари В. Сафаров, К. Мирзааҳмедовлар хизмат вазифаларини «Уч қаҳрамон» ДАН масканида ўтаётганларида тунги соат 02 да текшириш учун «М-412» русумли 10с1269 рақамли транспорт воситасини тўхтатадилар. Текширув чоғида шу транспорт йўловчилари Артур Б. ёнидан 40 грамм миқдорида кучли таъсир этувчи қорадори гиёвандлик моддаси, Илмира Р. ёнидан эса 36 грамм қорадори моддаси топилди. Ушбу икки шахс тегишли чора кўриш учун Чилонзор туман ИИББга топширилди.

◆ Чилонзор тумани ИИБ ДАН бўлими ходимлари, милиция сержантлари Б. Худойбердиев, А. Қодиров ва И. Алимовлар хизмат вазифаларини «Отчопар» бозори атрофида ўтаётганларида К 35604 М рақамли автобусга чиқиб, салондаги йўловчиларни қўрқитиб, уларга тегишли мол-мулкларни тортиб олиб, энди жуфтакни ростламоқчи бўлаётган босқинчи Аҳрор Т.ни қўлга олиб. Чилонзор туман ИИБга топширишди.

◆ Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати 4-рота катта нозири, милиция катта лейтенанти С. Одилов хизмат вазифасини «Уч қаҳрамон» ДАН масканида ўтаётганида текшириш учун «КамАЗ 53212» русумли 2272ЛБК рақамли транспорт воситасини тўхтатди. Текширув чоғида шу транспорт йўловчиси К. Ашуровнинг ёнида «Макаров» тўппончаси ва 12 та жанговор ўқ борлиги аниқланиб, у Юнусобод туман ИИБга топширилди.

◆ Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати нозирлари — милиция сержантлари Р. Отабеков, А. Мелиев, Ф. Нуриддинов, Я. Аҳмаджонов ва бошқалар хизмат вазифаларини «Тун» тадбири бўйича Юнусобод туманида ўтаётганларида «РАФ-2203» русумли х 988ВТМ рақамли транспорт воситасини олиб қочгач 5 та фуқарони қўлга олиб, Чилонзор тумани ИИБ 2-шаҳар милиция бўлимига топширишди.

◆ Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати 4-рота нозири милиция сержанти С. Саъдуллаев хизмат вазифасини «А. Турбанов» ДАН масканида ўтаётганида текшириш учун «ВАЗ-2108» русумли Е 4905 НВ рақамли автоуловни тўхтатади. Шуниси қизиқки, текширув чоғида автомашинанинг двигатель ва кузов рақамлари техник паспортдаги ёзувга тўғри келмаслиги аниқланди. Вазиятни ойдинлаштириш учун ҳайдовчи Хачик А. Тошкент шаҳар ИИБга олиб борилганида юқоридаги транспорт воситаси 1994 йил 2 октябрь куни Навоий шаҳридан олиб қочилгани ҳамда шу далил бўйича жиноий иш қўзғатилганлиги маълум бўлди.

Раҳмон ҲАЙДАРОВ.

Ҳодиса

ХАВФЛИ, ҚУРОЛЛАНГАН

Чилонзор туман ИИБ ДАНБ ходимлари, милиция капитани Х. Файзиев, милиция катта лейтенанти С. Қобулов ва милиция старшинаси А. Қосимов 14 ноябрь куни хизмат вазифаларини ўташаётганда «М-412» русумли автомашина ҳаракатидан гумонсираб, зудлик билан уни қувиб етиб қўлга олишга киришишди.

«М-412» автомашинасига етишлари билан уни бошқараётган ҳайдовчи ўзини жон ҳолатда автоуловдан пастга отиб ДАН ходимларидан ёрдам беришларини, йўловчиси уни пичоқ билан қўрқитиб пул сўраётганини айтади. Ёнида тўппончаси ҳам бўлиши керак деб, огоҳлантиради. ДАН ходимлари йўловчининг қаршилик кўрсатишига қарамай уни тезда қўлга олишди. Аниқланишича, ҳайдовчи В. Шин автомашинасини бошқариб юрганида Чилонзор туманидаги «Шуҳрат» магазини ёнида унга қўл кўтарган шахс шу туманнинг 20-мавзесига олиб бориб қўйишни илтимос қилади. Ҳайдовчи рози бўлиб уни машинасига ўтқизади. Ал-Хоразмий кўчаси бўйлаб кетаётганда эса йўловчи тўсатдан ҳайдовчига ташланади ва уни бир қўли билан бўйнидан бўғиб иккинчиси билан пичоқни кўкрагига тирайди. Пул беришини сўрайди, қаршилик кўрсатса ўлдиришини айтади. Ёнида тўппончаси ҳам борлигини, шу сабабдан ҳар қандай уриниш уни қутқариб қололмаслигини билдиради. Бироқ унинг разил нияти ҳушёр ДАН ходимлари саъй-ҳаракатлари орқали барбод бўлди. Ҳозир ушбу жиноий иш устидан тергов ҳаракатлари бошланди.

Дастлабки маълумотларга қараганда босқинчиликка қўл урган ушбу кимса 1966 йилда туғилган, Чилонзор туманида истиқомат қилаётган, муқаддам шу каби жинояти учун 8 йилга озодликдан маҳрум этилган Р. Минигулов исмли шахс экан.

Дамир ИСАЕВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЦИРКИ» РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИ

Тошкенбой Эгамбердиев номидаги Тошкент давлат циркида 1996 йил 21 декабрдан 1997 йил 12 январгача БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунларида ЦИРКДА АРЧА!

«Эртакда эртак»

Қатнашадилар: Қорбобо, Қорқиз, Эртак қаҳрамонлари

Цирк санъатининг барча жанрлари ва ўргатилган ҳайвонлар иштирокида дастур

Томошалар 21 декабрдан 27 декабргача — соат 12.00, 14.00да

28, 29 декабрда — соат 10.00, 12.00, 14.00, 16.00да.

31 декабрда — соат 16.00да

1 январда — соат 10.00 да

9 январдан 12 январгача — соат 10.00, 12.00, 14.00, 16.00да.

Чипталарни олдиндан сотадиган касса очилган. Чипталарни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан олиш мумкин.

Касса соат 10дан 18гача ишлайди.

ТОШКЕНТ САВДО-САНОАТ ЯРМАРКАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТОВАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР ВА ТАДБИРКОРЛАР ПАЛАТАСИ

иккинчи Тошкент савдо-саноат ярмаркасига ўзбек ва хорижий фирмалар, корхоналарни ташриф буюришга ТАКЛИФ ЭТАДИ

16 декабрдан 21 декабргача Ўзбекистон Республикаси Рассомлар уюшмасининг (Ш. Рашидов кўчаси, 40) «ХАМАР» Халқаро алоқалар Марказида

Ярмаркага қуйидагилар қўйилади:

- *бугунги кунда ишлаб чиқарилаётган товарлар ва хизматлар;*
- *инвестицион лойиҳалар;*
- *илмий ишланмалар ва «ноу-хау»;*
- *қўшма корхона ташкил этиш бўйича таклифлар;*
- *моддий-техника ресурслари, жиҳозлар ва жамланмаларни етказиб бериш бўйича таклифлар;*
- *эркин ишлаб чиқариш майдонлари, муҳандислик коммуникациялари, омборхоналар;*
- *қурилиши ниҳоясига етказилмаган иншоотлар;*
- *жиҳозлар ва ишлаб чиқариш майдонлари лизинги.*

Биз Сизни ярмаркамизда кўришдан бағоят мамнунмиз, бу ерда Сизларга ЯНГИ АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР, ШАРТНОМАЛАРНИ ИМЗОЛАШ, ЎЗ МАҲСУЛОТЛАРИНГИЗНИ РЕКЛАМА ҚИЛИШНИНГ ажойиб имкониятлари яратилади.

Ярмаркада иштирок этиш масаласи хусусида ярмарка дирекциясига: Тошкент шаҳри, Мирзобод даҳаси, 12-уй. Тел. (3712) 54-04-87, 55-56-33. Факс (3712) 55-15-57 мурожаат этиш мумкин.

10 сотих ер уй-жойи билан **СОТИЛАДИ**

Манзил: Юнусобод тумани, Гуломмаҳмуд Абдуллаев маҳалласи, Абдулла Мирзахўжаев кўчаси, 53-уй. Телефон: 24-82-91.

Мовий кўл қўйнида.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0699. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилди. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босишга топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 5.528 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.